

PRIVREDNA KOMORA VOJVODINE

Odbor za privredni sistem, ekonomsku politiku, razvoj, istraživanje i prestrukturiranje

**Aktuelna privredna kretanja u Vojvodini
za period I-XII 2016. godine**

Novi Sad, februar, 2017. godine

Sadržaj

	Strana
I Uvod	3
II Osnovni makroekonomski pokazatelj	
Poljoprivreda	7
Industrija	12
Spoljnotrgovinska razmena	17
Promet robe na malo	29
Ugostiteljsvo i turizam	29
Zarade.	30
Tržište rada - nezaposlenost	31
III Fiskalna i monetarna kretanja	
Cene i inflacija	32
Monetarna i fiskalna kretanja	33

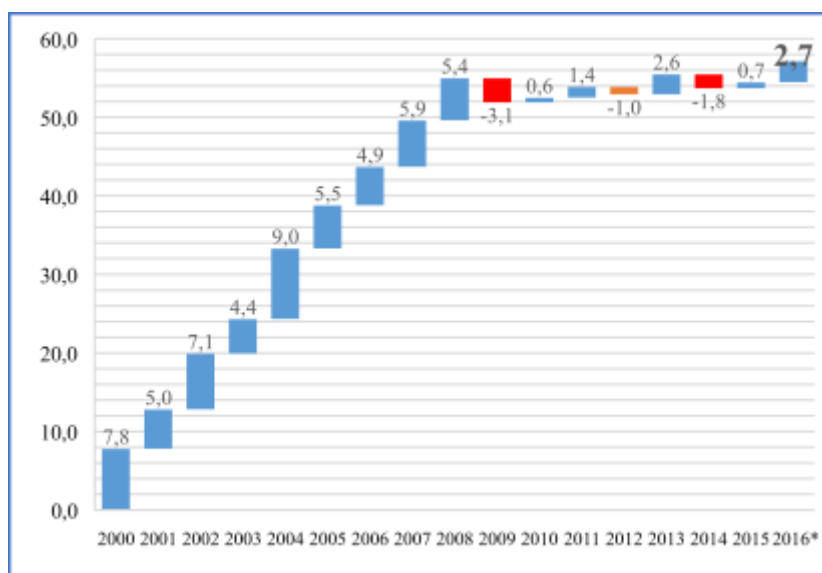
Uvodnik

Ekonomska aktivnost u 2016. godini, merena bruto domaćim proizvodom (BDP) računato u stvarnim cenama, zabeležiće rast od 2,7%*, što posle dužeg perioda obezbeđuje dostizanje nivoa privređivanja u predkriznom periodu. Tokom 2016. godine, kretanje BDP beleži rast u prvom kvartalu po stopi od 3,8%, u drugom 2,0% a u trećem i četvrtom kvartalu po stopi od 2,5%.

Pored izlaska iz dugotrajne recesije, struktura BDP je povoljnija jer je uz smanjeno učešće finalne potrošnje učešće izvoz robe i usluga skoro je duplirano.

Graf.1. BDP R Srbije, trend-ciklus komponenta%

Rast ukupne privredne aktivnosti u 2016. godini, potaknut je rastom fizičkog obima poljoprivredne proizvodnje od 8,1% i industrijske proizvodnje od 4,3%. Procenjuje se da vrednost uzvedenih radova u građevinarstvu beleži rast od 6,0%, a promet u trgovini na malo realni rast od 7,8%. Sektor usluga saobraćaja i skladištenja zabeležiće realno povećanje od 8,1% a sektor usluga smeštaja i ishrane, realni rast od 7,4%.

Poljoprivreda je u ovoj godini zabeležila dobre rezultate u biljnoj proizvodnji, koji su iznad višegodišnjeg proseka i njen doprinos rastu BDP se procenjuje za čak 1,0 p.p. (Procena NBS).

Pored očekivanja značajnih izvoznih rezultata od žitarica, veća proizvodnja industrijskog bilja ovogodišnjeg roda (od 20 do 40%) uvećava naše proizvodne i izvozne šanse u ovoj i narednoj godini.

Doprinos rastu privredne aktivnosti imala su povoljna kretanja u svetskoj privredi, prvenstveno umeren oporavak najvećih evropskih privreda, što je uticalo pozitivno na izvoznju tražnju, a i obilna ponuda kapitala na svetskom tržištu, što je uticalo na povećanje stranih direktnih investicija (SDI) kao i na pad kamatnih stona.

Povoljni trendovi su bili i na međunarodnom robnom tržištu u pogledu niske cene nafte (koja je u trećem kvartalu varirala u rasponu 40-50 dolara po barelu- nafta tipa brent, sa fjučersima koji beleže blagi rast za narednu godinu). U 2016 godini nastavljen je blagi rast cene hrane na međunarodnom robnom tržištu i to uglavno zbog značajnog rasta cene šećera a u

Aktuelna privredna kretanja u Vojvodini u periodu januar-decembar 2016 godine

manjoj meri i zbog rasta cene mlečnih proizvoda, mesa i ulja, dok su cene žitarica u padu posebno u drugoj polovini godine.

U 2016.godini, *industrijska proizvodnja* na nivou Republike Srbije zabeležila je rast međugodišnje stope (4,7%) i brži rast izvoza (11,2%) u odnosu na rast uvoza (5,7%). Smanjen je spoljnotrgovinski deficit za 9,4% u odnosu na nivo deficita u prethodnoj godini, a to je uticalo na poboljšanje stanja platnog bilansa.

Održivost rasta industrije i neto izvoza su dve najvažnije komponente za dinamičan rast BDP.

Tabela 1. Uporedni pregled makroekonomskih indikatora za R Srbiju i Vojvodinu

Osnovni makroekonomski pokazatelji	Region Vojvodina XII 2016. XII 2015.	R Srbija XII 2016. XII 2015.	Region Vojvodina I-XII 2016. I-XII 2015.	R Srbija I-XII 2016. I-XII 2015.
Bruto domaći proizvod R Srbije, (kvarta.i na međugod. nivou) (BDP RS)	2015: I kvart. -1,8%; II kvart. 1,1%; III kvart. 2,3%; IV kvart. 1,2; (međugod.st. 0,74%) 2016: I kvart. 3,8%; II kvart. 2,0%; III kvart. 2,5%; IV kvarta. 2,5%* (međugod.st. 2,7%)			
Industrijska proizvodnja	16,2 %	3,9 %	5,4 %	4,7%
-rudarstvo	- 6,1 %	-3,1 %	- 5,8 %	4,0%
-prerađivačka ind.	14,6 %	8,2 %	5,1 %	5,3%
od toga: prehrambena ind.	29,4 %	17,6 %	8,6 %	6,0%
-snab.el.ener.gas.i klimat.	5,3 puta	-6,3 %	3,9 puta	2,7%
Spoljnotrgovinska razmena (u mil. USD)			9.789,6	34.136,2
% promene			3,7 %	8,1 %
Izvoz (u mil. USD)			4.772,3	14.880,7
% promene			10,8%	11,2 %
Uvoz (u mil. USD)			5.017,3	19.255,5
% promene			-2,3 %	5,7 %
Spoljnotrgovinski deficit (u mil. USD)			-245,1	-4.374,8
% promene			- 70,5 %	- 9,4%
Promet robe na malo(st.cene)	11,3%	6,8%	10,6 %	7,5 %
Potrošačke cene			0,6%	1,0%
Zarada po zaposle. (realno)	4,8%	2,5 %	2,2 %	2,6 %
Zarada po zaposle.(nomin.)	7,0%	4,1 %	3,7 %	3,8 %

Industrija u regionu Vojvodine zabeležila je rast proizvodnje po međugodišnjoj stopi od 5,4%, što može da se posmatra kao stabilan kontinuirani rast koji je održan najvećim delom rastom prehrambene industrije. Ubrzan rast zabeležila je i proizvodnja duvanskih proizvoda (po međugod.stopi od 21,9%), proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda (po međugod stopi od 16,8%), proizvodnja proizvoda od gume i plastike (po međugod.stopi od 6,6%) i proizvodnja metalnih proizvoda (po međugod.stopi od 28,2%).

Od 24 oblasti prerađivačke industrije Vojvodine u 17 oblasti ostvaren je rast nivoa proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu.

U drugoj polovini tekuće godine, prehrambena industrija je zabeležila visoke stope rasta, tako da je ostvareni nivo proizvodnje za 8,6% veći u odnosu na nivo proizvodnje u prethodnoj godini. Dobra poljoprivredna godina i povećana izvozna tražnja podstakle su rast

prehrambene industrije koja je u ovom periodu zabeležila visoke međugodišnje stopa rasta, na mesečnom nivou i to: u avgustu 7,1%, septembru 27,2%, oktobru 11,6% , novembru 11,8% i decembru 29,4%.

S obzirom da u strukturi prerađivačke industrije Vojvodine, prehrambena industrija učestvuje sa oko 34%, njen rast predstavlja značajan izvor rasta ukupne privredne aktivnosti regiona. Završetak radova na pojedinim elektroenergetskim postrojenjima i početak grejne sezone, uticao je na rast fizičkog obima proizvodnje i snabdevanja električnom energijom, gasom i parom, ali više kao rezultat niskog nivoa u istom periodu prethodne godine.

Dobra poljoprivredna godina i povećana izvozna tražnja podstakle su rast prehrambene industrije u Vojvodini i to: u avgustu 7,1%, septembru 27,2%, oktobru 11,6% , novembru 11,8% i decembru 29,4%.

Spoljnotrgovinska razmena regiona Vojvodine u 2016.godini iznosi 9.789,6 mil USD. Vrednost izvoza privrednika vojvođanskog regiona je 4.772,3 mil USD, što čini 32,1% ukupnog izvoza, a ujedno i najveće učešće u odnosu na druge regione. Ono što je značajno u ovom periodu je to, da je vrednost izvoza brže rasla od vrednosti uvoza, što je uticalo na smanjenje spoljnotrgovinskog deficita za 70,5% u odnosu na iznos u istom periodu prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je 95%, i ako se 70% energenata za ukupne potrebe Republike Srbije uvozi preko vojvođanskog regiona. U iznosu deficita ukupne robne razmene Republike Srbije učestvuje sa 5,6%.

Povećanje vrednosti izvoza realizovano je kod žitarica, povrća i voća, šećera, biljnih ulja, duvana i duvanskih proizvoda, pogonskih mašina i uređaja i proizvoda od plastike, proizvoda od metala i dr.

U odnosu na nivo izvoza Vojvodine u predkriznoj godini (2008.godina), vrednost izvoza u 2016.godini povećana za 1,2 mlrd USD (oko 25%), a na nivou Republike Srbije vrednost izvoza je veća za 3,9 mlrd USD (oko 26%). Vrednost uvoza Vojvodine u 2016.godini je smanjena za 1,6 mlrd USD (smanjenja oko 32%), dok je na nivou Republike vrednost uvoza manja za 3,7 mlrd USD (smanjenje za 19%) u odnosu na nivo vrednosti uvoza u predkriznoj godini.

Deficita robne razmene privrede vojvođanskog regiona iznosi 245 mil.USD i za 70,5% je manji u odnosu na iznos na kraju prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je 95%, i ako se 70% energenata za ukupne potrebe Republike Srbije uvozi preko vojvođanskog

Promet robe u trgovini na malo u Vojvodini za 2016.godinu, u stalnim cenama, veći je za 10,6% u odnosu na realizovan nivo prometa u prethodnoj godini, dok je na nivou Republike promet povećan za 7,5%. Na unutrašnjem tržištu, računato u stalnim cenama, povećan je promet hrane, pića i duvana za 7,9%, neprehrambenih proizvoda za 8,2% i motornih goriva za 5,7% u odnosu na nivo prometa ovih grupa proizvoda u prethodnoj godini.

Usluge ugostiteljstva i turizma u Vojvodini, tokom 2016.godine beleže konstantni rast. Ukupan broj dolazaka turista u smeštajne objekte vojvođanskog regiona beleži rast od 8,0% (evidentirana 446.492 dolaska turista) u odnosu na prethodnu godinu. Broj noćenja turista u Vojvodini u 2016.godini povećan je za 13,0% u odnosu na prethodnu godinu. Turisti su u ovoj godini ostvarili 1.123.923 noćenja, od čega su 59 % ostvarili domaći turisti a 41% strani turisti.

Zarada po zaposlenom. Prosečna zarada na nivou regiona Vojvodine isplaćena u 2016.godini iznosi 61.498 dinara, dok prosečna zarada bez poreza i doprinosa iznosi 44.646 dinara. U odnosu na nivo zarada u prethodnoj godini, prosečna zarada u 2016. godini nominalno je veća za 3,7% a realno je povećana za 2,2%.

Prosečna zarada na nivou Republike Srbije isplaćena u 2016.godini iznosi 73.641 dinara, dok prosečna zarada bez poreza i doprinosa iznosi 46.097 dinara. U odnosu na nivo zarada u prethodnoj godini, prosečna zarada u 2016. godini nominalno je veća za 4,0% a realno je povećana za 3,9%.

Tržište rad-nezaposlenost. Na kraju decembra 2016. godine, u regionu Vojvodine registrovano je 160.556 nezaposlenih lica, a to je za 8,2% ili 14.298 nezaposlenih lica manje u odnosu na stanje registrovano u istom mesecu prethodne godine. U odnosu na prethodni mesec, na nivou Vojvodine zabeleženo je povećanje ukupnog broja nezaposlenih za 1.104 lica ili 0,7%. Dugotrajna nezaposlenost učestvuje sa 62,5% u ukupnoj nezaposlenosti (čekaju na posao duže od 12 meseci), a najizraženija je u Južno-banatskom okrugu (70,32%).

Prema poslednjim podacima iz registra NSZ Republike Srbije, za decembar 2016. godine je evidentirano 700.947 nezaposleno lice, a to je za 23.149 nezaposlenih lica ili 3,2% manje u odnosu na stanje u istom mesecu prethodne godine.

Primarna poljoprivredna proizvodnja

Poljoprivrednu proizvodnju u 2016.godini karakterisali su veoma povoljni vremenski uslovi za sve ratarske useve. Sa aspekta ostvarivanja proizvodnih rezultata u ratarskoj proizvodnji u Vojvodini, 2016.godina se može svrstati u jednu od boljih proizvodnih godina (tabela 1).

Tab1.Proizvodnja osnovnih ratarskih useva u 2015. i 2016.godini

	Proizvodnja u 2015.godini			Očekivana proizvodnja u 2016.godini			Index 2016/2015.		
	ha	t/ha	tona	ha	t/ha	tona	ha	t/ha	tona
Pšenica	296.832	4,9	1.449.898	300.051	5,9	1.775.668	101,08	120,41	122,47
Kukuruz	574.399	5,8	3.359.140	557.059	8,47	4.889.998	96,98	146,03	145,57
Šećerna repa	40.134	52,7	2.113.470	47.141	52,3	2.466.608	117,45	99,28	116,71
Suncokret	152.537	2,7	409.880	183.438	3,18	583.361	120,25	117,78	142,32
Soja	170.121	2,5	424.619	170.665	3,18	543.336	100,31	127,20	127,96

Izvor podataka: RZS (prethodni podaci)

U poslednjih deset godina veći prinosi kukuruza i soje ostvareni su samo u 2014.godini. U odnosu na desetogodišnji prosek (2006-2015), u Vojvodini prinosi pšenice veći su za 30%, kukuruza za 26,4%, soje za 22,8%, suncokreta za 31,9% i šećerne repe za 11,5%. (Tabela 2)

Tab.2 Uporedni pregled prinosa i proizvodnje u 2016.godini u odnosu na desetogodišnji prosek, 2006.g.-2015.g.

	Površina (ha)			Prinos (t/ha)			Proizvodnja (tona)		
	Prosek 2006-2015 godina	2016 godina	Index 2:1	Prosek 2006-2015 godina	2016 godina	Index 5:4	Prosek 2006-2015 godina	2016 godina	Index 8:7
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Pšenica	313.486	300.051	95,71	4,54	5,92	130,39	1.422.633	1.775.668	124,82
Kukuruz	571.393	577.059	100,90	6,70	8,48	126,57	3.835.381	4.889.998	127,50
Šećerna repa	62.235	47.141	75,75	47,40	52,32	110,38	2.919.513	2.466.608	84,49
Suncokret	160.151	183.438	114,54	2,40	3,18	132,50	386.464	583.361	150,95
Soja	146.753	170.665	116,29	2,60	3,18	122,31	380.806	543.336	142,68

Izvor podataka: RZS

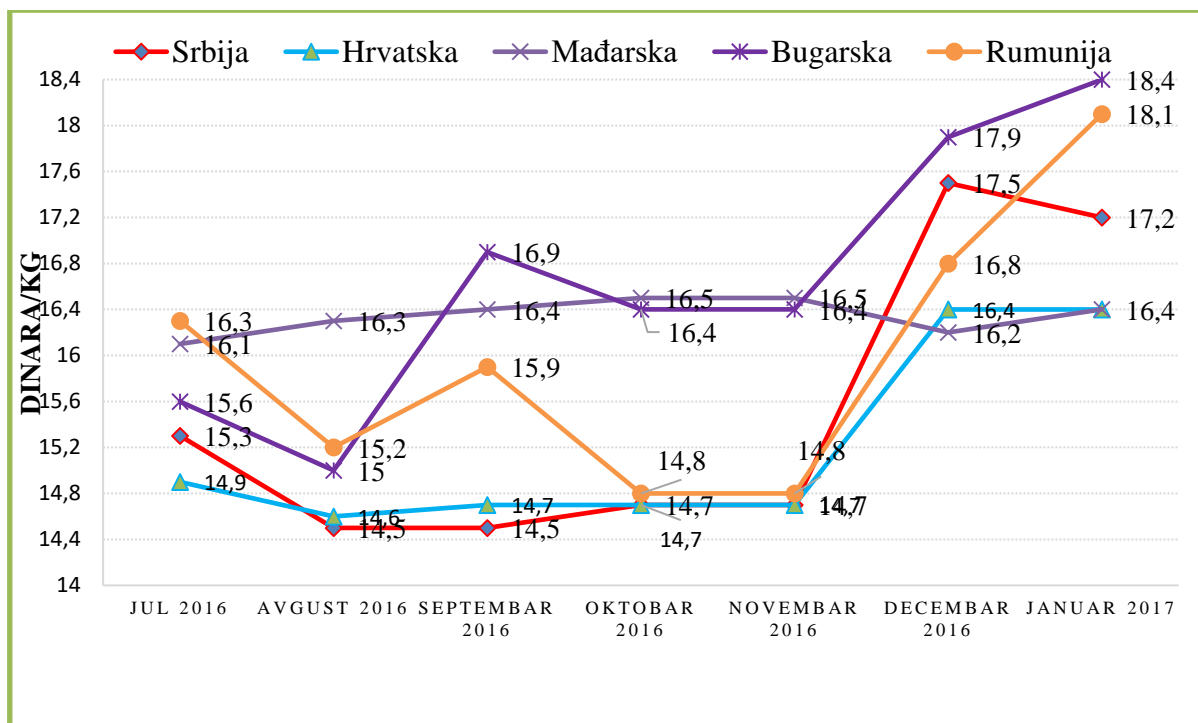
Pšenica

Ostvareni prosečni prinosi **pšenice** od 5,9 t/ha u AP Vojvodini u 2016.godini, su najveći prinosi koji su zabeleženi od kada ih prati Zavod za statistiku. U poređenju sa državama članicama EU koje imaju najveće zasejane površine pod pšenicom, samo njih nekoliko imaju veći prinos nego što je u regionu AP Vojvodine.

Prosečna cena pšenice roda 2016. godine u julu prošle godine iznosila je 15,3 din/kg (bez PDV-a), dok je u januaru 2017.godine cena je porasla za 12,4%. U poređenju sa zemljama

u okruženju od avgusta do novembra 2016. godine prosečna cena pšenice na domaćem tržištu bila je najniža (grafikon 1).

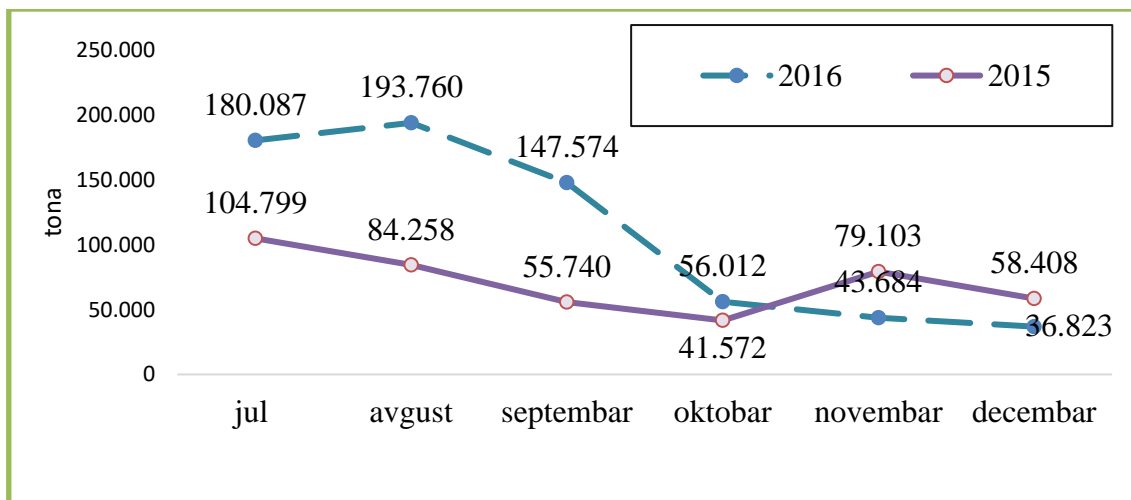
Graf.2. Prosečna cena pšenice

Izvor podataka: „Žita Srbije“

Niska cena pšenice, koja je bila konkurentna na inostranom tržištu uticala je na izvoz. U periodu od jula do decembra 2016.godine iz Srbije je izvezeno je 675.940 tona pšenice i 138.646 tona brašna. Izvezeno je 55% više pšenice u poređenju sa istim periodom prošle godine. Rast cene pšenice u decembru na domaćem tržištu uslovio je pad izvoza. U decembru je izvezeno samo 36.823 tona zrna pšenice (grafikon 2).

Graf.3 Izvoz pšenice iz Srbije

Izvor podataka: „Žita Srbije“

Na berzi u Čikagu fjučers cene za isporuku pšenice u martu 2017.godine iznose 154,51 \$/t. Cena pšenice krajem januara 2017.godine, na berzi u Mađarskoj, za isporuku u martu 2017.godine imala je vrednost od 134,7 €/t, dok na berzi u Francuskoj krajem januara 2017.godine, za isporuku u martu ove godine, cena pšenice je iznosila 169,5 €/t. Prosečna cena pšenice u luci Konstanca u Rumuniji krajem januara 2017.godine iznosila je 164,1 eur/t. Na unutrašnjem tržištu Rumunije u istom periodu cena pšenice za mlevenje na paritetu EXW kretala se u zavisnosti od regiona od 139,2 eur/t do 147,9 eur/t.

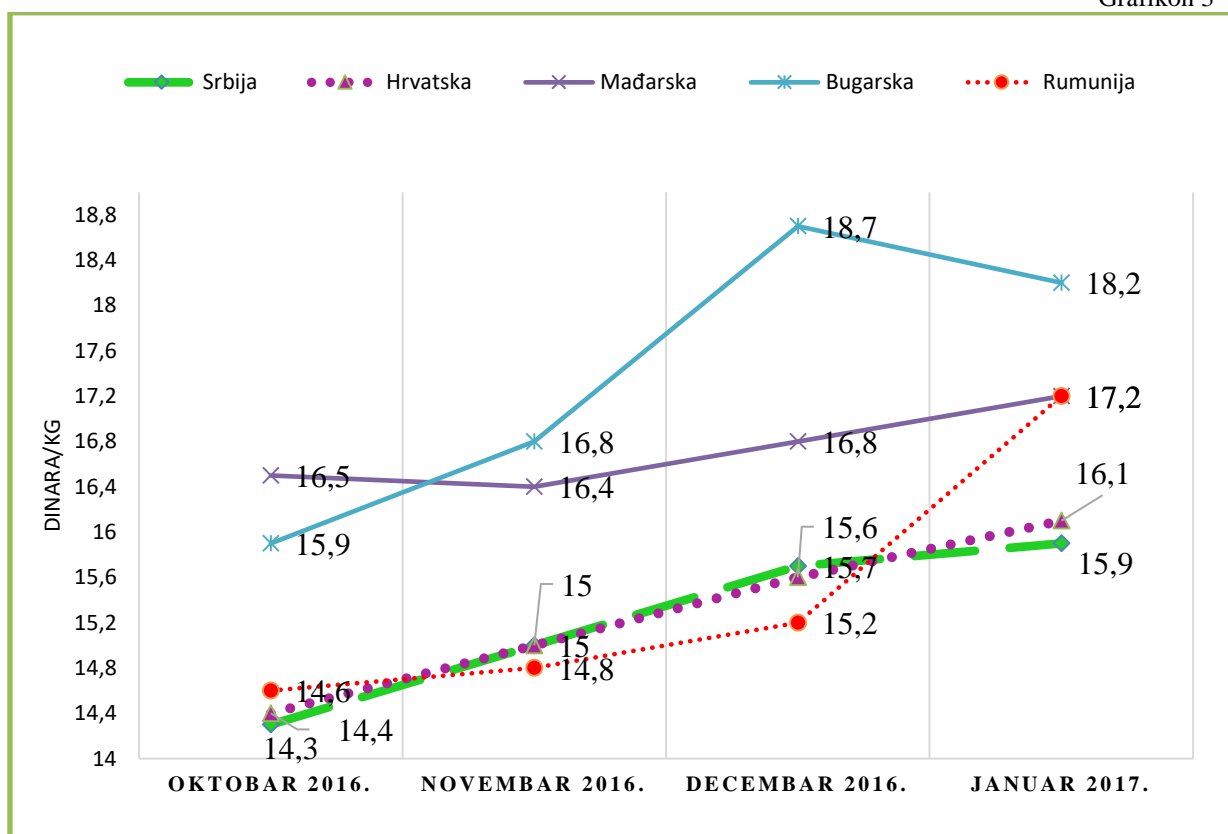
Kukuruz

Prema procenama RZS u Vojvodini je ostvaren prosečan prinos kukuruza od 8,48 t/ha, koji je za 46% veći u odnosu na prethodnu godinu. Ovogodišnji ostvaren prosečan prinos kukuruza je bolji i u poređenju sa zemljama EU, kao što su Francuska, Mađarska i Rumunija koji su veliki proizvođači ove žitarice.

Cena kukuruza, rod 2016. godine, početkom oktobra prošle godine iznosila je 13,9 din/kg (bez PDV). U novembru i decembru primetan je blagi rast cene kukuruza, što je uslovljeno dobrom izvoznom tražnjom (grafikon 3). Početkom januara, cena na domaćem tržištu iznosila je 15,9 din/kg (bez PDV) .

Graf. 4 Prosečne cene kukuruza

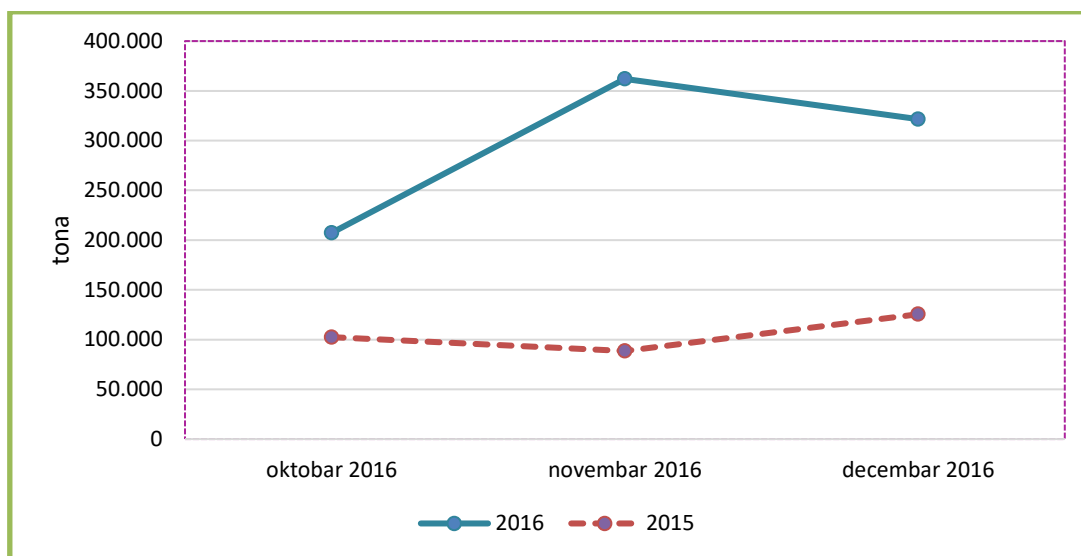
Grafikon 3

Izvor podataka: „Žita Srbije“

Na osnovu podataka dobijenih od „Žita Srbije“ u periodu od oktobra do decembra 2016.godine iz Srbije je izvezeno 890.803 tone kukuruza, što je 2,8 puta više u odnosu na isti period u 2015.godini (grafikon 4).

Graf.5. Izvoz kukuruza iz Srbije

Izvor podataka: „Žita Srbije“

Suncokret

Prema prethodnim rezultatima RZS, prosečan prinos suncokreta u Vojvodini je 3,18 t/ha, što je za oko 18% veći prinos u odnosu na prethodnu godinu, i najveći prinos koji zabeleženi od kada ih prati Zavod za statistiku.

U pojedinim zemljama EU, gde se suncokret gaji na znatno većim površinama nego na području Vojvodine, prinosi su manji za 8% do 42%. U Mađarskoj ostvaren je prosečan prinos od 2,92 t/ha, Bugarskoj 2,23 t/ha, Francuskoj 2,12 t/ha a u Rumuniji 1,84 t/ha.

Sa očekivanom proizvodnjom u Vojvodini od oko 583.000 tona zrna suncokreta (koja je čak 42% veća nego u 2015.godini), može se proizvesti oko 208.000 tona suncokretovog ulja.

Cena suncokreta (fjučers za mart) na berzi u Budimpešti je na nivou 359,2 €/t. Cena bugarskog suncokteta na unutrašnjem tržištu krajem januara kretala se od 377,5 do 383 \$/t EXW.

Cena suncokretovog ulja EU, FOB sev/zap EU luke na dan 26.01.2017.godine iznosila je 820 \$/t.

Soja

Prema podacima RZS, na području Vojvodine, prosečni prinosi soje iznose oko 3,18 t/ha, i veći su za oko 27% u odnosu na 2015. godinu.

Soja u zrnu cif Rotterdam kreće se oko 430 USD/ tona. Cena na berzama u SAD (GMO soja) na dan 27.01.2017.godine, a za isporuku u martu 2017.godine iznosi je 385,53 USD/ tona.

Cena soje na Produktnoj berzi u Novom Sadu, krajem januara, iznosila je 44,7-45,0 din/kg (bez PDV), dok se cena sojine sačme kreće od 45,5-46,8 din/kg.

Na teritoriji EU površine pod sojom iznose oko 830.000 ha, dok je na teritoriji Vojvodine soja zasejana na oko 170.000 ha. Vojvodina je značajni proizvođač soje. U 2016. godini jedino Italija (od zemalja u EU u kojima se gaji soja) je imala veće prinose (4 t/ha).

Šećerna repa

Prema saopštenju RZS posao oko vađenja šećerne repe u Vojvodini obavljen je na oko 47.000 ha. Površine pod šećernom repom su veće za 17% u odnosu na zasejane površine u 2015. godini, a u odnosu na desetogodišnji prosek manje su za 25%.

Prosečni prinosi šećerne repe su na istom nivou kao i u 2015. godini (52,3 t/ha), ali nam još uvek dosta treba da bi dostigli prinose od 84 t/ha, kao što ostvaruju poljoprivredni proizvođači u Francuskoj (najveći proizvođači šećerne repe u okviru EU).

U 2016. godini proizvedeno je oko 2,46 miliona tona šećerne repe, od koje se može proizvesti oko 307.000 tona šećera.

Setvom pšenice počinje nova proizvodna godina u poljoprivredi. Prema procenama Republičkog zavoda za Statistiku, setva pšenice u Vojvodini obavljena je na 278.829 hektara, što je za oko 7% manje nego u jesen 2015. godine.

Jesenja setva pšenice u optimalnom roku zasejana je tek na 20% ukupnih površina. Setva je zbog kasnijeg skidanja useva kukuruza produžena do sredine decembra, što bi moglo da se odrazi na prinos. Osim nepovoljnih vremenskih uslova, na prolongiranje setve uticala je i niska cena pšenice.

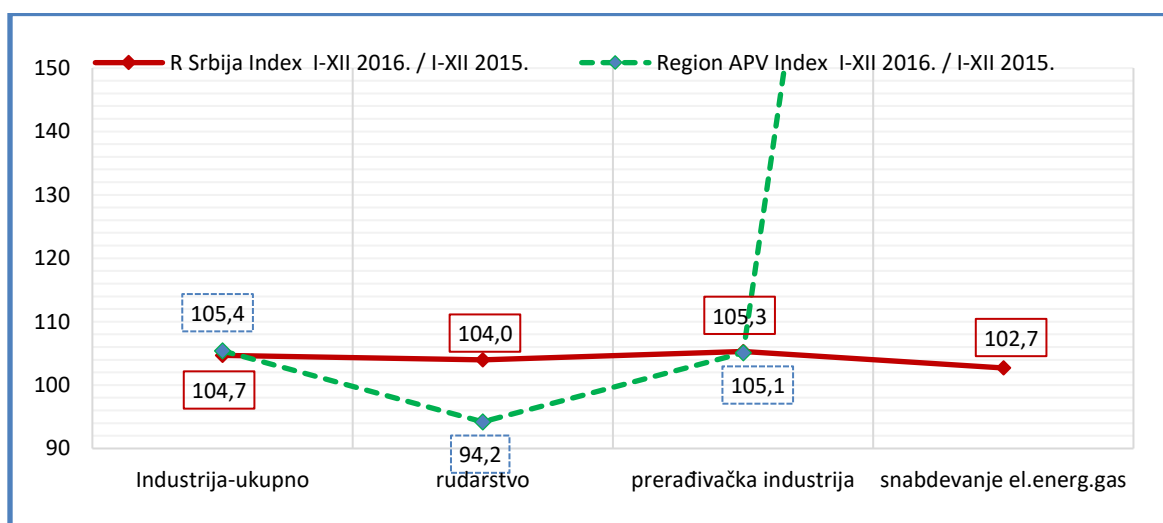
Ulaganja u repromaterijal za setvu pšenice su nešto manja u odnosu na prošlu godinu, zbog niže cene mineralnih đubriva.

Po oceni stručnjaka, pšenica koja je posejana u optimalnom roku i koja je bila pokrivena snegom, trenutno je u dobrom stanju. Na usevima pšenice koji su posejani kasnije i koji su bili bez snežnog pokrivača, niske temperature i mrazevi ostavili su posledice.

Industrija

Industrijska proizvodnja vojvođanskog regiona, u 2016. godini veća je za 5,4% u odnosu na ostvaren nivo proizvodnje u prethodnoj godini. Posmatrano po sektorima, rast obima proizvodnje je potaknut rastom proizvodnje u sektoru prerađivačke industrije za 5,1%. U sektoru snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacijom, zabeležena je povećana proizvodna aktivnost (za čak 289,0%), a u sektoru rudarstva ona je opala za 5,8%.

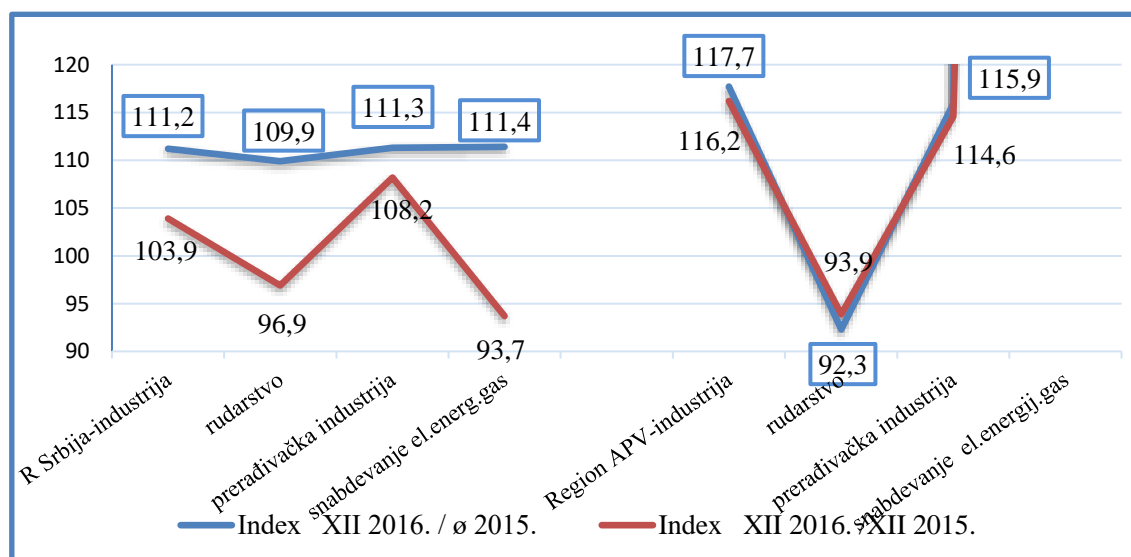
Graf.6. Kretanje industrijske proizvodnje po sektorima

Izvor podataka: Saopštenje IN 10, br.19, RZS RS

Posmatrano ukupno, rast industrije na nivou R Srbije u 2016. godini ostvaren je po stopi od 4,7% i beleži rast u sva tri sektora proizvodnje. Proizvodna aktivnost u sektoru rudarstva povećana je za 4,0%, u prerađivačkoj industriji za 5,3%, a u sektoru snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizaciji za 2,7%.

Graf.7. Kretanje industrijske proizvodnje (XII 2016./XII 2015. i XII 2016./Ø 2015.)

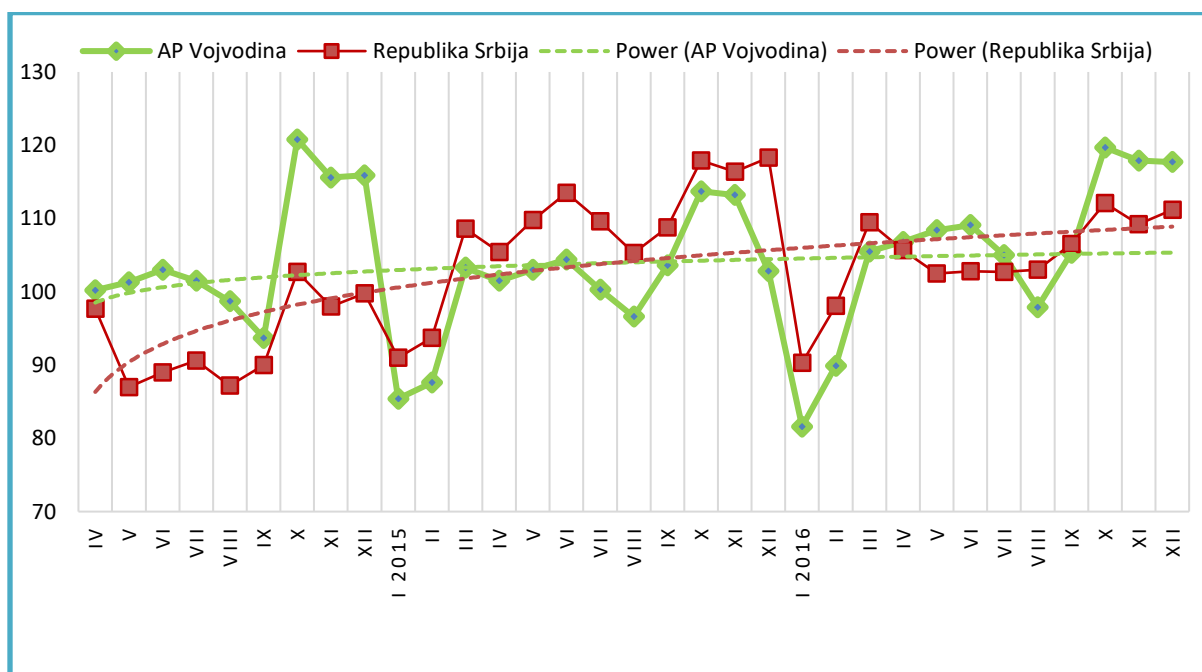
Izvor podataka: Saopštenje IN 10, br.19, RZS RS

Fizički obim industrijske proizvodnje regiona Vojvodine, u decembru mesecu 2016. godine veći je za 16,2% od ostvarene proizvodnje u decembru 2015. godine (R Srbija rast od 3,9%). Pad industrijske proizvodnje u vojvođanskom regionu, u ovom mesecu zabeležen je u sektoru rudarstva za 6,1%, a rast u prerađivačkoj industriji za 14,6% i sektoru snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizaciji za 5,3 puta u odnosu na nivo proizvodnje u istim mesecu prethodne godine.

Povećano snabdevanje i distribucija energenata zbog većih utrošaka u grejnoj sezoni kao i završetak radova na pojedinim elektroenergetskim postrojenjima, uticao je na rast fizičkog obima proizvodnje i snabdevanja električnom energijom, gasom i parom, ali dobrim delom i kao rezultat niskog nivoa proizvodnje i snabdevanja u istom periodu prethodne godine.

Decembarska industrijska proizvodnja vojvođanskog regiona je veća od prosečanog nivoa proizvodnje u 2015. godini (za 17,7%) i to kao rezultat, pre svega, većeg obima prehrambene industrije za 37,0%, proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda za 11,6%, proizvodnje derivata nafte za 4,1% i proizvodnje hemijskih proizvoda za 18,8%.

Graf.8. Indeksi industrijske proizvodnje (mesec 2016./Ø 2015.) sa trendom kretanja

Izvor podataka: Saopštenje IN 10, br.19, RZS RS

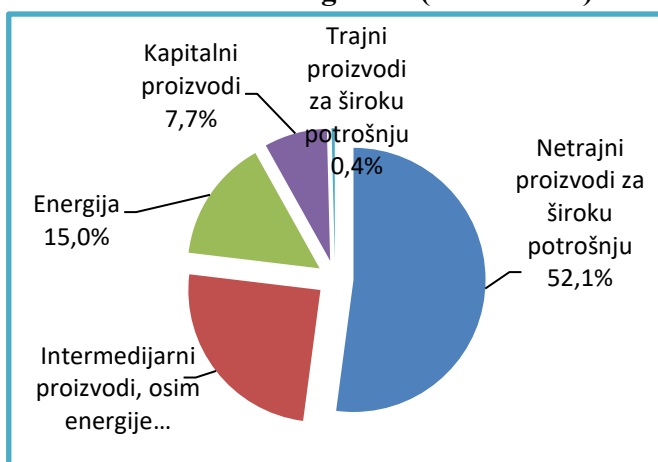
U periodu januar-decembar 2016. godine u odnosu na isti period 2015. godine, posmatrano *po nameni proizvodnje*, a sa aspekta visine učešća u ukupnoj industrijskoj proizvodnji regiona AP Vojvodine, zabeleženo je:

- rast proizvodnje od 5,1% kod netrajnih proizvoda za široku potrošnju (učešće **52,1%**),
- rast proizvodnje od 9,1% kod intermedijarnih proizvoda, osim energije (učešće **24,8%**),
- rast proizvodnje od 1,9% kod energije (učešće **15,0%**),
- rast proizvodnje od 4,5% kod kapitalnih proizvoda (učešće **7,7%**) i

- pad proizvodnje od 3,8% kod trajnih proizvoda za široku potrošnju (učesće **0,4%**).

Graf. 9. Industrijska proizvodnja po nameni u decembru 2016. godine (učesće u %)

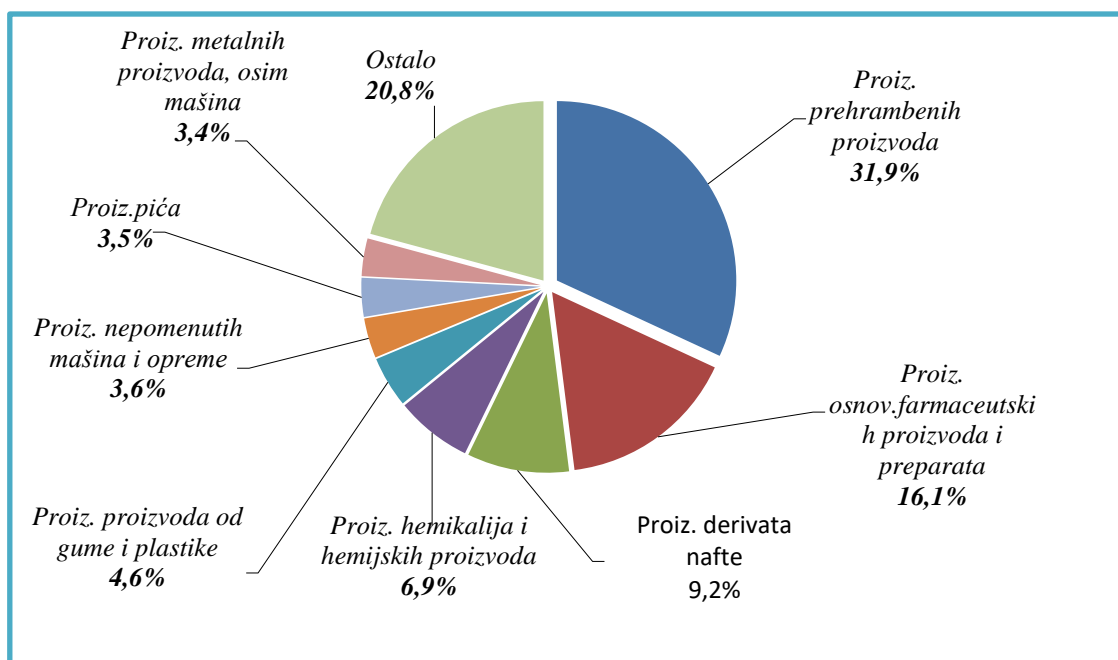
U prerađivačkoj industriji (čiji obim proizvodnje u ovom periodu čini 94,1% ukupne industrije Vojvodine) zabeležena je međugodišnja stopa rasta od 5,1% koja je podržana rastom u 17 od ukupno 24 oblasti prerađivačke industrije. Učesće oblasti koje beleže trend rasta čine 77,2% prerađivačke industrije regiona.

Najizrazitiji rast ostvaren je u proizvodnji prehrambenih proizvoda i to za 8,6% (učesće 31,9%), u proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda za 0,2% (učesće 16,1%), u proizvodnji hemikalija i hemijskih proizvoda za 16,8% (učesće 6,9%), proizvodnji proizvoda od gume i plastike za 6,6% (učesće 4,6%), proizvodnji mašina i opreme na drugom mestu nepomenute za 3,5% (učesće od 3,6%) i proizvodnji metalnih proizvoda, osim mašina 28,2% (učesće 3,4%). *Izvor podataka: RZS RS*

Najizrazitiji pad sa najvećim uticajem na trend kretanja prerađivačke industrije je pad proizvodnje derivata nafte i to od 0,3% (učesće 9,2%), proizvodnje pića od 4,7% (učesće 3,5%), proizvodnje osnovnih metala od 0,9% (učesće 1,4%), proizvodnje proizvoda od nemetalnih minerala od 3,9% (učesće 1,1%), proizvodnje papira i proizvoda od papira od 28,8% (učesće 0,9%) i pad proizvodnje ostalih prerađivačkih delatnosti od 2,6% (učesće 0,7%).

Graf. 10. Struktura prerađivačke industrije po oblastima za decembar 2016. godine (učesće u %)

Izvor podataka: RZS RS

Tabela 4. Pregled kretanja industrijske proizvodnje u regionu AP Vojvodine po sektorima, oblastima i granama delatnosti

Naziv	Učešće %	XII 2016. XII 2015.	I-XII 2016. I-XII 2015.
INDUSTRIJA-UKUPNO	100,0	116,2	105,4
B Rudarstvo	5,2	93,9	94,2
C Prerađivačka industrija	94,1	114,6	105,1
D Snabdev. el. energijom, gasom, parom i klimatiz.	0,7	529,6	389,0
<i>Industrija po nameni proizvodnje</i>			
1 Energija	15,0	112,8	101,9
2 Intermedijarni proizvodi, osim energije	24,8	110,4	109,1
3 Kapitalni proizvodi	7,7	108,4	104,5
4 Trajni proizvodi za široku potrošnju	0,4	100,7	96,2
5 Netrajni proizvodi za široku potrošnju	52,1	119,9	105,1
<i>Industrija po sektorima i oblastima proizvodnje</i>			
B Rudarstvo	100,0		
<i>B 05 Eksploatacija uglja</i>	0,1	143,4	106,7
<i>B 06 Eksploatacija sirove nafte i prirodnog gasa</i>	5,0	91,2	92,8
<i>B 08 Ostalo rudarstvo</i>	0,1	82,3	106,6
C Prerađivačka industrija	100,0		
<i>C 10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda</i>	31,9	129,4	108,6
<i>C 11 Proizvodnja pića</i>	3,5	87,5	95,3
<i>C 12 Proizvodnja duvanskih proizvoda</i>	2,3	146,4	121,9
<i>C 13 Proizvodnja tekstila</i>	0,4	123,9	125,2
<i>C 14 Proizvodnja odevnih predmeta</i>	1,5	95,6	112,7
<i>C 15 Proizvodnja kože i predmeta od kože</i>	0,1	78,3	96,2
<i>C 16 Prerada drveta i proiz. od drveta, osim nameštaja</i>	0,2	78,1	100,4
<i>C 17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira</i>	0,9	93,8	71,2
<i>C 18 Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa</i>	0,6	91,8	109,7
<i>C 19 Proizvodnja kokska i derivata nafte</i>	9,2	102,8	99,7
<i>C 20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda</i>	6,9	107,4	116,8
<i>C 21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda</i>	16,1	116,1	100,2
<i>C 22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike</i>	4,6	106,1	106,6
<i>C 23 Proizvodnja proizvoda od nemetalnih minerala</i>	1,1	88,5	96,1
<i>C 24 Proizvodnja osnovnih metala</i>	1,4	93,5	99,1
<i>C 25 Proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina</i>	3,4	135,6	128,2
<i>C 27 Proizvodnja električne opreme</i>	2,9	116,7	110,9
<i>C 28 Proizvodnja nepomenutih mašina i opreme</i>	3,6	126,2	103,5
<i>C 29 Proizvodnja motornih vozila i prikolica</i>	2,6	117,0	101,1
<i>C 30 Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava</i>	0,1	91,2	138,2
<i>C 31 Proizvodnja nameštaja</i>	0,1	100,1	114,1
<i>C 32 Ostale prerađivačke delatnosti</i>	0,7	134,4	97,4
D 35 Snabdevanje el. energijom, gasom i parom	0,7	529,6	389,0

Aktuelna privredna kretanja u Vojvodini u periodu januar-decembar 2016 godine

Posmatrano po oblastima i veličini uticaja na kretanje ukupne prerađivačke industrije regiona, u periodu januar-decembar 2016. godine u odnosu na isti period 2015. godine, prvih pet ostvarile su:

- proizvodnja prehrambenih proizvoda (učešće 31,9%), rast od 8,6%,
- proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda (učešće 16,1%), rast od 0,2%,
- proizvodnja derivata nafte (učešće 9,2%), pad od 0,3%,
- proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda (učešće 6,9%), rast od 16,8%,
- proizvodnja proizvoda od gume i plastike (učešće 4,6%), rast od 6,6% i
- proizvodnja mašina i opreme (učešće 3,6%), rast od 3,5%.
-

Učešće ovih oblasti u prerađivačkoj industriji je 72,3%.

Zalihe gotovih proizvoda u industriji vojvođanskog regiona u decembru 2016. godine više su za 3,8% u odnosu na ostvarene u istom mesecu prethodne godine.

Posmatrano sektorski, zalihe su porasle za 2,4% u sektoru rudarstva i za 3,9% u sektoru prerađivačke industrije.

Posmatrano po nameni proizvoda, zalihe gotovih proizvoda su, u istom periodu, porasle: kod netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 8,4%, kod intermedijarnih proizvoda za 3,5% i kod kapitalnih proizvoda za 1,1%, a opale su kod energije za 20,9% i kod trajnih proizvoda za široku potrošnju za 19,7%.

Robna razmena sa inostranstvom

U 2016. godini, ukupna vrednost spoljnotrgovinske razmene Srbije iskazana u dolarima iznosi 34,1 mlrd USD, što je za 8,1% više u odnosu isti period prethodne godine. (Izraženo u evrima, vrednosti ukupne spoljnotrgovinske razmene u ovom periodu je 30,1 mlrd evra.)

Tabela 5. Kretanje robne razmene R Srbije sa inostranstvom

u mil. USD

	I-XII 2015.	I-XII 2016.	<u>I-XII 2016.</u> <u>I-XII 2015.</u>
Izvoz	13.378,9	14.880,7	111,2
Uvoz	18.210,2	19.255,5	105,7
Ukupna robna razmena	31.589,1	34.136,2	108,6
Saldo robne razmene	-4.831,3	-4.374,8	90,6
% pokrivenosti uvoza izvozom	73,5	77,3	

Izvor podataka: Saopštenje ST 12, br.23, RZS RS

Od ukupno realizovane spoljnotrgovinske razmene Srbije, vojvođanski privrednici su realizovali 28,7% i to u ukupnom izvozu su učestvovali sa 32,1%, a u ukupnom uvozu sa 26,0%. Iz robne razmene regiona Vojvodine sa inostranstvom ostvaren je spoljnotrgovinski deficit u iznosu od 245,1 mil USD, a to je za 70,5% manje od deficita u istom periodu prethodne godine. Deficit robne razmene regiona Vojvodine u ukupnom deficitu robne razmene Srbije (koji za ovaj period iznosi 4,4 mlrd USD), učestvuje sa 5,6%.

Tabela 6. Kretanje robne razmene regiona Vojvodine sa inostranstvom

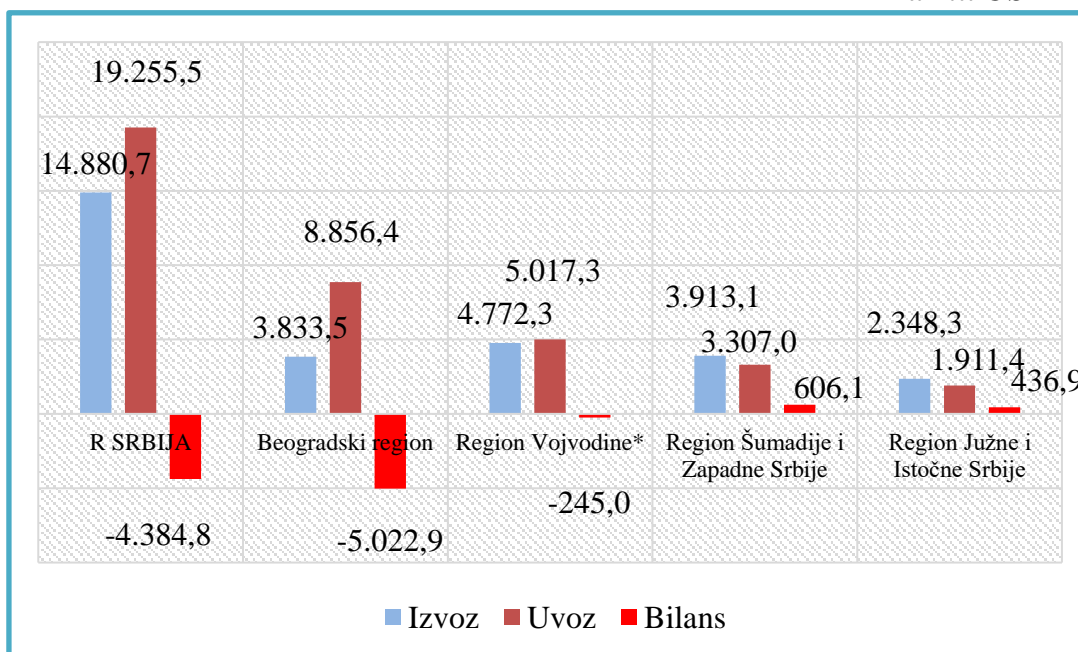
u mil.USD

	I-XII 2015.	I-XII 2016.	<u>I-XII 2016.</u> <u>I-XII 2015.</u>	%učešća Regiona
Izvoz	4.305,2	4.772,3	110,8	32,1
Uvoz	5.135,0	5.017,3	97,7	26,0
Ukupno robna razmena	9.440,2	9.789,6	103,7	28,7
Saldo robne razmene	-829,8	-245,0	-29,5	5,6
% pokrivenosti uvoza izvozom	83,8	95,1		

Izvor podataka: Saopštenje ST 12, br23 RZS RS

U 2016. godini, ukupna vrednost spoljnotrgovinske razmene vojvođanskog regiona iznosila je 9,8 mlrd USD i za 3,7% je veća u odnosu na ostvarenu realizaciju u prethodnoj godini. Vrednost izvoza je 4,8 mlrd USD i beleži rast od 10,8%, a vrednost uvoza iznosi 5,0 mlrd USD, što je za 2,3% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Istovremeno, je zabeleženo povećanje pokrivenosti uvoza izvozom sa 83,8% na 95,1%.

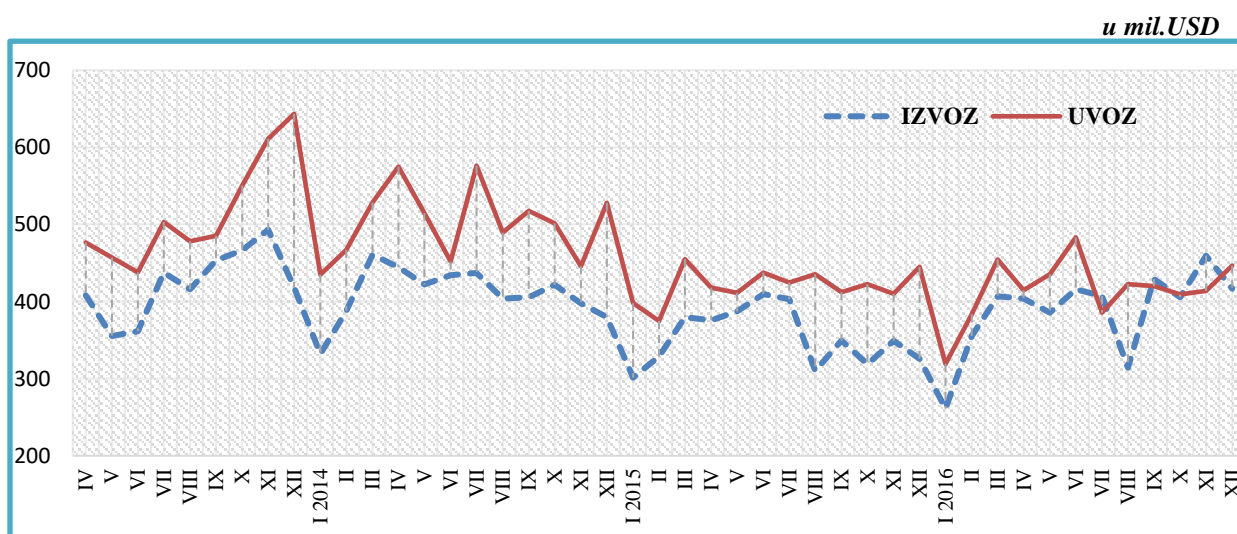
Graf. 11. Pregled vrednosti izvoza, uvoza i bilansa robne razmene po regionima u mil USD

Izvor podataka: Saopštenje ST 12 br.23, RZS RS

Na nivou ukupnog izvoza Srbije, u 2016. godine, realizovana je vrednost od 14,9 mlrd USD, a to je za 11,2% više u odnosu na ostvarenu u prethodnoj godini. Na rast izvoza, posmatrano po sektorima SMTK, najviše je uticao rast izvoza: proizvodnje motornih vozila i prikolica (za 6,7%), proizvodnja prehrambenih proizvoda (za 7,7%), proizvodnja električne opreme (za 31,2%), električne mašine, aparati i uređaji (za 20,4%), proizvodnja osnovnih metala (za 4,8%), proizvodnja proizvoda od gume i plastike (za 11,5%).

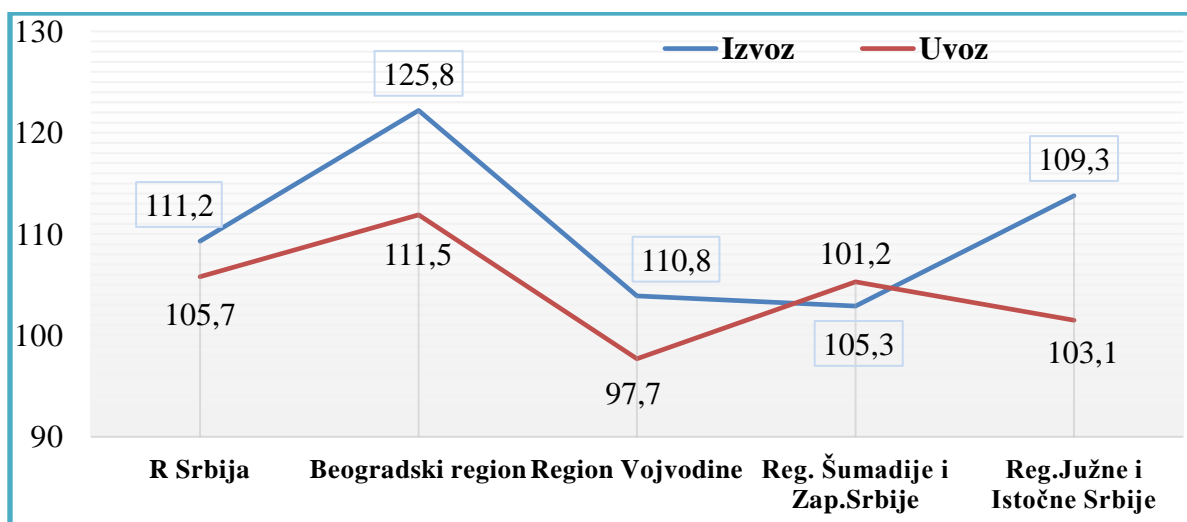
Graf.12. Mesečna dinamika kretanja izvoza i uvoza regiona Vojvodine u mil.USD

Izvor podataka: Saopštenje ST 12 br.23, RZS RS

Vrednost spoljnotrgovinske razmene regiona Vojvodine, (izraženo u evrima), u ovom periodu tekuće godine, iznosi 8,8 mlrd evra (međugodišnja stopa +4,1%). Vrednost izvoza je 4,3 mlrd evra (porast od 11,2% u odnosu na isti period prethodne godine), a vrednost uvoza 4,5 mlrd evra (pad od 1,9% u odnosu na isti period prethodne godine). Deficit spoljnotrgovinske razmene vojvođanskog regiona, izražen u evrima, iznosi 245,1 mil. evra i za 70,5% manji je u odnosu na deficit ostvaren u istom periodu prethodne godine.

Graf.13. Pregled kretanja vrednosti izvoza i uvoza R Srbije ukupno i po regionima u 2016 godini

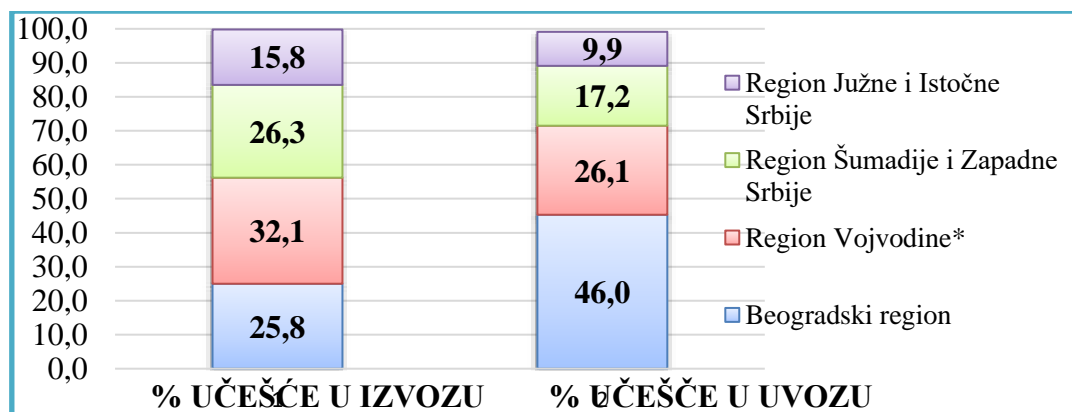

Izvor podataka: Saopštenje ST 12 br.23, RZS RS

Posmatrano regionalno (NUTS2), u 2016. godini u odnosu na ostvaren nivo u prethodnoj godini, zabeležen je *rast izvoza*: u Beogradskom regionu za 25,8%, u regionu Vojvodine za 10,8%, u regionu Južne i Istočne Srbije za 9,3%, i u regionu Šumadije i Zapadne Srbije za 1,2%.

Ukupna vrednost uvoza na nivou R Srbije iznosi 19,2 mlrd USD i veća je za 5,7% u odnosu na isti period prethodne godine, kao rezultat povećanja vrednosti uvoza: u Beogradskom regionu za 11,5%, regionu Šumadije i Zapadne Srbije za 5,3%, regionu Južne i Istočne Srbije za 3,1%, dok je vrednost uvoza zabeležila pad u regionu Vojvodine za 2,3%.

Graf. 14. Učešće regiona (NUTS2) u ukupnom izvozu i uvozu

Izvor podataka: Saopštenje ST 12 br.23, RZS RS

U ukupnom izvozu, region Vojvodine učestvuje sa 32,1%, region Šumadije i Zapadne Srbije sa 26,3%, Beogradski region sa 25,8% i region Južne i Istočne Srbije učestvuje sa 15,8%; Od ukupnog izvoza, 0,1% vrednosti nije razvrstano po regionima.

U realizaciji uvoza, Beogradski region je učestvovao sa 46,0%, region Vojvodine sa 26,1%, region Šumadije i Zapadne Srbije sa 17,2% i region Južne i Istočne Srbije sa 9,9%. Od ukupnog uvoza 0,8% vrednosti je nerazvrstano po teritorijama. (*Izvoz i uvoz po regionima dat je prema sedištu vlasnika robe u momentu prihvatanja carinske deklaracije. Tako se uvoz nafte i gasa, evidentira u Regionu AP Vojvodine i manji deo u Beogradskom regionu, a to su energenti za ukupnu teritoriju R Srbije.**)

Struktura robne razmene Vojvodine sa inostranstvom - po nameni proizvoda

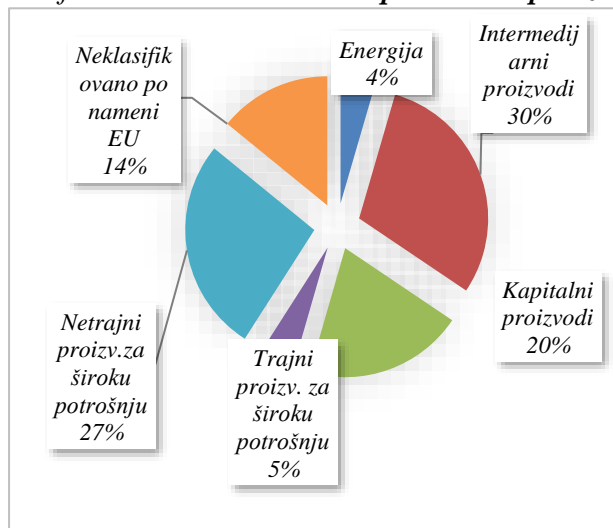
U ostvarenom izvozu regiona Vojvodine u 2016.godini, posmatrano po ekonomskoj nameni EU, dominantnu vrednost ima izvoz intermedijalnih proizvoda (1.428,8 mil.USD), sa učešćem od 29,9% , zatim netrajni proizvodi za široku potrošnju (1.278,3 mil USD, sa učešćem od 26,8%) i kapitalni proizvodi (956,6mil USD, sa učešćem od 20,0%) . Tabela 7.

Tabela 7. Izvoz Vojvodine po ekonomskoj nameni EU sa bilansom robne razmene

	Izvoz po ekonomskoj nameni EU					Bilans u mil USD	
	2015.g.		2016		indeks 2016.g./ 2015.g.	2015	2016
	u mil USD	% učešća	u mil USD	% učešća			
Energija	263,1	6,1	215,9	4,5	82,1	-1268	-958
Intermedijarni proizvodi	1289,6	30,0	1428,8	29,9	110,8	-322,4	-243,9
Kapitalni proizvodi	806,1	18,7	956,6	20,0	118,7	-43,5	184,2
Trajni proiz. za široku potroš.	178,0	4,1	217,4	4,6	122,1	105,6	152,4
Netrajni proiz. široku potroš.	1157,5	26,9	1278,3	26,8	110,4	638,6	817,7
Neklasifikov. po nameni EU	611	14,2	675,2	14,1	110,5	59,9	-197,4
Ukupno	4305,2	100,0	4772,3	100,0	110,8	-829,8	-245,1

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

Graf. 15. Struktura izvoza- po nameni proizvoda

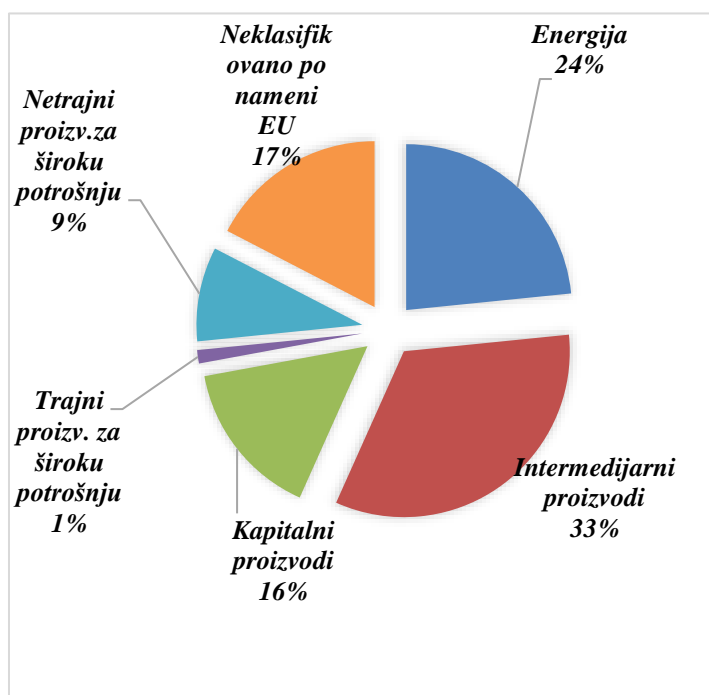
U 2016.godini zabeležen je rast kapitalnih proizvoda po međugodišnjoj stopi od 18,7%, sto je značajno jer su to uglavnom proizvodi sa većom dodatom vrednošću. Izvoz trajnih proizvoda za široku potrošnju čini 4,6% ukupne vrednosti izvoza i beleži rast po međugodišnjoj stopi od 22,4%. U odnosu na prethodnu godinu pad je zabeležen kod vrednosti izvoza energije za 17,9%. Posmatrano po klasifikaciji ekonomske namene, u ovoj godini, suficit u izvozu beleži izvoz proizvoda široke potrošnje i kapitalni proizvodi.

Tabela 8. Uvoz proizvoda Vojvodine po ekonomskoj nameni EU

	Uvoz Vojvodine po ekonomskoj nameni EU u mil USD				
	2015.godina		2016.godina		indeks 2016.g./ 2015.g.
	u mil USD	% učešća	u mil USD	% učešća	
Energija	1531,0	29,8	1173,8	23,4	76,7
Intermedijarni proizvodi	1612,0	31,4	1672,8	33,3	103,8
Kapitalni proizvodi	849,6	16,5	772,5	15,4	90,9
Trajni proiz.za široku potrošnju	72,4	1,4	65,0	1,3	89,8
Netrajni proiz. za široku potrošnju	518,9	10,1	460,6	9,2	88,8
Neklasifikovano po nameni EU	551,1	10,7	872,6	17,4	158,3
Ukupno	5135	100,0	5017,3	100,0	97,7

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

Graf. 16. Struktura izvoza- po nameni proizvoda

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

U ostvarenom uvozu regiona Vojvodine u 2016.godini, posmatrano po ekonomskoj nameni EU, dominantnu vrednost ima uvoz intermedijalnih proizvoda (1.672,8 mil.USD sa učešćem od 33,3%, zatim energetika (1.173,8 mil USD, sa učešćem od 23,4%) i kapitalni proizvodi (772,5 mil USD, sa učešćem od 15,4%) . Tabela 8.

U odnosu na vrednost uvoza roizvoda po ekonomskoj nameni EU, u prethodnoj godini, kod svih Grupa je zabeležen pad vrednosti uvoza, osim kod kapitalnih proizvoda (međugodišnja stopa rasta od 3,8%) i neklasifikovane robe po nameni EU.

Kretanja u strukturi izvoza sa aspekta učešća proizvoda po ekonomskoj nameni u 2016.godini su povoljnija jer je zabeleženo povećanje učešća kapitalnih proizvoda u ukupnom izvozu sa 18,7% na 20,0%.

U strukturi uvoza, učešće Grupe energenata je smanjeno sa 29,8% na 23,4% ali više zbog smanjenja cena nafte na međunarodnom tržištu, u odnosu na prethodnu godinu.

Visoko učešće sredstava za reprodukciju u ukupnom izvozu i uvozu ukazuju, da naši preduzetnici a i industrija sve više rade lon-poslove (poslove oplemenjivanja, dorade, obrade i sl.poslovi).

Struktura robne razmene Vojvodine sa inostranstvom- po proizvodima

Godinama unazad u strukturi robne razmene Vojvodine sa inostranstvom uočava se znatno veći broj proizvoda koji se uvoze u odnosu na broj izvoznih proizvoda što je prisutno i u 2016. godini.

U tabeli je dat pregled 34 najznačajnija izvozna i uvozna proizvoda. Pobrajani izvozni proizvodi u prvoj koloni tabele čine 47,3% ukupnog izvoza u vrednosti oko 2,3 mlrd USD. Uvozni artikli iz treće kolone, čini 36,8% ukupnog uvoza u vrednosti 1,8 mlrd. USD.

Tabela 9. Pregled robne razmene vojvodanskog regiona po najzastupljenijim artiklima, 2016.g.

Naziv izvoznih artikala	Vrednost izvoza USD	Naziv uvoznih artikla	Vrednost uvoza USD
Kukuruz,ostalo:	286.068.689	Nafta,sirova,ostalo	685.723.541
Setovi provodnika za paljenje i ostali setovi provodnika za vozila,vazduhoplove ili plovila	155.865.430	Gas prirodni u gasovitom stanju	326.576.817
Pšenica i napolica,ostalo	141.257.983	Urea sa sadržajem više od 45% po težini azota	63.220.941
Šećer beli	132.455.645	Automobili,1500-2500cm ³ ,dizel,polovni	54.429.805
Ostali lekovi,za prodaju na malo,ostalo	117.810.048	za ostale svrhe,sa sadržajem sumpora ne preko 0,001% po masi	49.012.649
Polietilen,specifične gustine 0,94 i veće,ostalo	100.666.864	Đubriva koja sadrže n,p i k sa sadržajem azota preko 10%,	46.731.576
Ostali delovi i pribor za motorna vozila	93.663.573	Delovi izolacioni od plastične mase	44.919.162
Ulje od suncokreta,ostalo i frakcije,jestivo	81.622.091	Delovi za mašine iz tr. br. 8501 i 8502,ostalo	38.476.691
Cirkulacione pumpe za grejne sisteme	80.457.756	Ostali proizvodi od plastičnih masa i proizvodi od ostalih materijala iz tar. Br. 3901 do 3914,o	36.601.987
Delovi za sedišta od ostalih materijala	63.623.160	Ostali električni provodnici,za napon ne preko 80 V	33.599.170
Delovi za klipne motore na paljenje pomoću svećice	60.720.999	Delovi pumpi,ostali	31.800.367
Polietilen specifične gustine manje od 0,94;ostalo	55.831.267	Setovi provodnika za paljenje i ostali setovi provodnika za vozila,vazduhoplove ili plovila	31.123.527
Gasna ulja teška,za ostale svrhe,sa sadržajem sumpora ne preko 0,001% po masi	54.439.507	Banane,ostale,sveže	28.924.946
Električni grejni otpornici,sa nosačem od izolacionog materijala,ostali	54.351.468	Tegljači drumski (šleperi),za poluprikolice,novi	28.404.525
Butumen od nafte	51.830.205	Laka ulja i proizvodi,za preradu	27.993.356

Aktuelna privredna kretanja u Vojvodini u periodu januar-decembar 2016 godine

Motorni benzin,sa sadržajem olova,ne preko 0,013 g po litru,oktan.br. (RON) 95 ili više	50.070.308	Ostali proizvodi od kože ili od veštačke kože,ostalo	25.103.577
Ulje od soje,sirovo,uključujući degumirano,ostalo	50.027.047	Kukuruz obični hibridi	24.941.465
Ostali instrumenti i aparati oprema za dijalizu (veštački bubrezi)	49.684.411	Delovi i pribor za mašine za štampanje,ostalo	24.919.283
Creva veštačka od očvrnutih belančevina	48.146.225	Meso svinjsko,bez kostiju,od domaćih svinja,smrznuto	21.124.162
Delovi obuće,lice (gornjište) i delovi lica (gornjišta) osim umetaka za ojačanje,od kože	47.012.400	Ostali delovi i pribor za motorna vozila	20.848.032
Cevi i creva,kruti,od ostalih plastičnih masa	44.812.623	Traktori poljoprivredni i šumski,preko 90kw,novi	20.311.247
Delovi i pribor za mašine za štampanje,ostalo	44.550.910	Kafa,sa kofeinom,nepržena,ostalo	19.483.816
Jabuke,sveže,ostale	44.089.604	Cement portland,ostali	18.518.508
Delovi pumpi,kompresora i dr. ventilacionih uređaja	44.079.733	Legure aluminijuma,ploče i trupci	18.392.552
Ostale hula-hop i samodržecne čarape,od sintetičkih vlakana	43.175.895	Priključci i kontakti elementi za žice i kablove	17.825.212
Prekidači strujnih kola,automatski,do 63a	43.127.495	Monoamonijum fosfat i mešav. sa diamonijum fosfatom	16.280.606
Propen (propilen)	41.559.307	Delovi pumpi,kompresora i dr. ventilacionih uređaja	15.699.199
Pokrivači podova i tapete od impregnisane podloge	40.946.339	Ostali motori jednosmerne struje,snage ne preko 750 W,ostali	15.334.580
Brašno,od obične pšenice i pira	40.795.520	Telefoni za mrežu stanica ili za druge bežične mreže	15.294.032
Soja u zrnulom,lomljena ili drobljena,ostala	32.640.266	Ostale cevi i creva,koje nisu ojačane,ostalo	14.980.404
Seme suncokreta,ostalo	31.845.641	Kombajni za ubiranje poljoprivrednih proizvoda,ost.	14.975.440
Ostali delovi i pribor za motorna vozila,za ind. montažu (sklapanje):traktora jednoosovinski	31.647.883	Tegljači drumski upotrebljavani	14.576.332
Vrednost izvoza prvih 34 proizvoda	2.258.876.292	Vrednost uvoza prvih 34 proizvoda	1.846.147.507
učešće u ukupnom izvozu	47,3 %	učešće u ukupnom uvozu	36,8 %

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

Kukuruz je i dalje prvi izvozni proizvod vojvođanskog regiona. U 2016. godini vojvođanski privrednici su realizovali izvoz kukuruza u vrednosti od 285 mil. USD, a to je na nivou realizovane vrednosti u prethodnoj godini.

„Za rast izvoza ali i za podsticanje domaćih i stranih investicija u sektore orijentisane ka izvozu važno je da kurs dinara bude konkurentan. U globalizovanom svetu u kome su uglavnom ukinute carinske i vancarinske barijere za trgovinu, kao i barijere za kretanje kapitala, politika umereno potcenjene valute je jedan od najjeftinijih načina za održavanje konkurentnosti privrede i podsticanje njenog rasta.“ (Izvor FREN)

Robna razmena sa inostranstvom - po najznačajnijim tržištima

U 2016. godini vojvođanski privrednici su ostvarili najveću vrednost robne razmene sa zemljama Evropske unije u iznosu od 6,1 mlrd USD ili 62,4% ukupne robne razmene. Na tom tržištu realizovano je 71,0% ili 3,4 mlrd USD izvoza i sa tog tržišta je uvezeno robe u vrednosti 2,7 mlrd USD ili 54,2% od ukupnog uvoza. U robnoj razmeni na tržištu EU ostvaren je suficit od 667,9 mil USD.

Sa zemljama CEFTA regiona realizovana je robna razmena u vrednosti 1,15 mlrd USD, ili 11,8% vrednosti ukupne razmene. Vrednost izvoza robena u zemlje CEFTA tržišta je 1,0 mlrd USD ili 21,2% od ukupnog izvoza, a vrednost uvoza sa ovog tržišta je 145,2 mil USD ili 2,9% od ukupno realizovanog uvoza. U robnoj razmeni na tržištu CEFTA ostvaren je suficit od 864,4 mil USD.

U grupi Ostalih zemalja, robna razmena sa Ruske Federacije je najobimija, zbog uvoza energenata. Na tržištu ove Grupe zemalja ostvaren je deficit robne razmene 1,8 mlrd USD. Iznos deficita iz razmene sa Ostalim zemljama i dalje premašuje vrednost ukupnog vojvođanskog deficita (zbog uvoza nafte i gasa), a pozitivan saldo iz razmene sa zemljama EU i zemljama CEFTA regiona bitno utiče na ukupan spoljnotrgovinski saldo AP Vojvodine.

Tabela 10. Pregled učešća robne razmene Vojvodine po tržištima

u mil. USD

	EU tržište	% učešća	CEFTA tržište	% učešća	Ruska fed. i ostale zemlj	% učešća
IZVOZ	3.389,3	71,0	1.009,7	21,2	373,3	0,1
UVOZ	2.721,4	54,2	145,3	2,9	2.150,6	42,9
UKUPNO	6.110,7	62,4	1.155,0	11,8	2.523,9	25,8
SALDO	667,9		864,4		-1.777,3	

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

Robna razmena sa inostranstvom - po najznačajnijim zemljama

U 2016. godini vojvođanski privrednici su ostvarili robnu razmenu sa preko 150 zemalja sveta, pri čemu je izvoz realizovan u 139 zemalja, dok je uvezeno robe iz 159 zemlje sveta. Najveći obim razmene od preko milijarde dolara ostvaren je u razmeni sa Ruskom Federacijom (1,2 mlrd USD) i sa Nemačkom (1,1 mlrd USD). Robna razmena od preko 500 miliona dolara ostvarena je sa tri zemlje i to sa: Italijom (935,3 mil.USD), Rumunijom (700,0 mil.USD) i sa BiH (593,92 mil.USD). Preko 200 miliona dolara ostvareno je u razmeni sa: Mađarskom (488,0 mil.USD), Hrvatskom (354,7 mil.USD), Austrijom (335,0 mil.USD), Francuskom (305,0 mil.USD), Slovenijom (286,3 mil.USD) i sa Bugarskom (202,2 mil.USD.)

U sledećem tabelarno prlogu dat je pregled robne razmene i bilansa razmene Vojvodine sa naznačajnijim zemljama, iz koga se vidi da sa 17 zemalja ostvarujemo pozitivna saldo razmene. U 2016 godini Vojvodina je u spoljnotrgovinskom poslovanju ostvarila suficit u

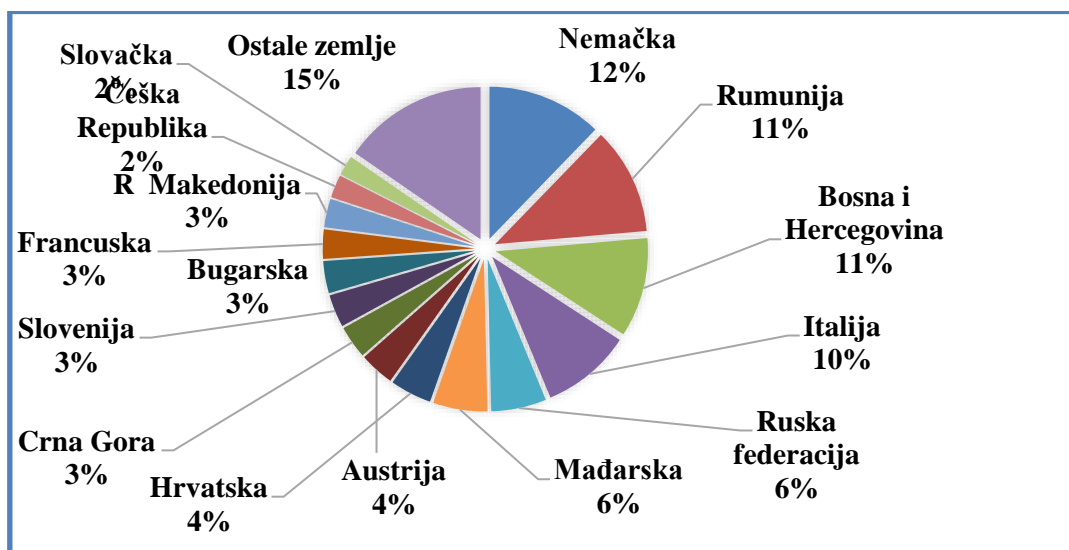
Aktuelna privredna kretanja u Vojvodini u periodu januar-decembar 2016 godine

razmeni sa Nemačkom, Rumunijom, Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom, Bugarskom, Makedonijom, Hrvatskom, Mađarskom, Slovačkom i dr.

Tab Pregled robne razmene Vojvodine po najznačajnijim zemljama

	Izvoz u USD	% učešća	Uvoz u USD	% učešća	Bilans
Nemačka	584.395.151	12,2	556.232.216	11,1	28.162.935
Rumunija	542.257.619	11,4	157.810.925	3,1	384.446.694
Bosna i Hercegovina	504.624.382	10,6	89.337.985	1,8	415.286.397
Italija	457.033.902	9,6	478.304.098	9,5	-21.270.196
Ruska federacija	279.918.024	5,9	961.276.447	19,2	-681.358.423
Mađarska	275.212.572	5,8	212.853.131	4,2	62.359.441
Hrvatska	211.285.583	4,4	143.423.544	2,9	67.862.039
Austrija	176.425.051	3,7	158.592.119	3,2	17.832.932
Crna Gora	166.567.938	3,5	7.417.725	0,1	159.150.213
Slovenija	165.922.889	3,5	120.361.709	2,4	45.561.180
Bugarska	163.059.132	3,4	39.113.721	0,8	123.945.411
Francuska	148.627.217	3,1	156.396.422	3,1	-7.769.205
Republika Makedonija	145.042.967	3,0	31.120.759	0,6	113.922.208
Češka Republika	116.104.202	2,4	99.443.854	2,0	16.660.348
Slovačka	100.798.070	2,1	43.226.772	0,9	57.571.298
Holandija	82.986.340	1,7	68.700.361	1,4	14.285.979
Poljska	73.126.836	1,5	90.343.293	1,8	-17.216.457
Španija	58.678.427	1,2	64.127.634	1,3	-5.449.207
SAD	56.483.426	1,2	68.914.156	1,4	-12.430.730
Grčka	53.481.071	1,1	63.591.645	1,3	-10.110.574
Velika Britanija	46.833.298	1,0	43.934.749	0,9	2.898.549
Belgija	42.686.189	0,9	64.521.067	1,3	-21.834.878
Turska	42.351.913	0,9	108.341.463	2,2	-65.989.550
Ukrajina	40.101.523	0,8	23.874.344	0,5	16.227.179
Albanija	32.687.082	0,7	4.121.454	0,1	28.565.628

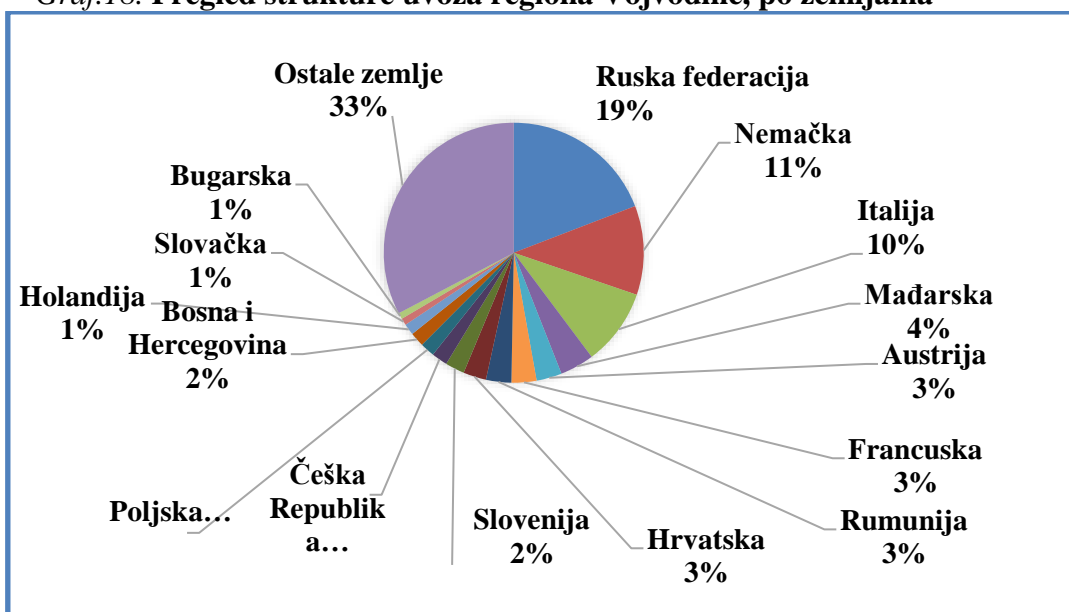
Graf.17. Pregled strukture izvoza regiona Vojvodine, po zemljama

Najznačajniji izvoz je realizovan u: Nemačku (584,3 mil.USD), Rumuniju (542,3 mil.USD), BiH (540,6 mil.USD), Italiju (457,0 mil.USD), Rusku Federaciju (279,9 mil.USD), Mađarsku (275,2 mil.USD), Hrvatsku (211,3 mil.USD), Bugarsku (163,0 mil.USD), Crnu Goru (166,6 mil.USD), i Slovenija (165,9 mil.USD) i R. Makedoniju (145,0 mil.USD), dok je u ostale zemlje izvoz ostvaren u iznosu manjem od 150 mil.USD.

Na uvoznjoj strani Ruska Federacija je na standardnom prvom mestu sa ostvarenim uvozom od preko 961,3 mil USD i čini 19,2% ukupnog uvoza (zbog uvoza nafte i gasa). Iz još sedam zemalja vrednost ostvarenog uvoza je preko 150 mil. USD i to iz: Nemačke (556,2 mil. USD), Italije (478,3 mil. USD), Kine (314,4 mil. USD), Mađarske (221,8 mil. USD), Hrvatske (143,4 mil. USD), Austrije (158,6 mil. USD) i Francuske (159,4 mil. USD).

Graf.18. Pregled strukture uvoza regiona Vojvodine, po zemljama

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

Tabela 10. Pregled kretanja i učešća izvoza Vojvodine po sektorima i oblastimana

SEKTOR / OBLAST		IZVOZ (USD) I-XII 2015.	IZVOZ (USD) I-XII 2016.	učešće %	Index
01	Poljoprivredna proizvodnja, lov i prateće uslužne	583.644.648	672.696.902	13,5	115,3
02	Šumarstvo i seca drveca	2.725.382	2.837.640	0,1	104,1
03	Ribarstvo i akvakulture	447.702	646.563	0,0	144,4
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	586.817.732	676.181.105	13,6	115,2
05	Vadenje uglja	498.090	1.095.350	0,0	219,9
06	Vadenje sirove nafte i prirodnog gasa	2.493.254	1.383.024	0,0	55,5
07	Vadenje ruda metala	11		0,0	0,0
08	Ostalo rudarstvo	2.414.537	2.828.272	0,1	117,1
B	RUDARSTVO	5.405.892	5.306.646	0,1	98,2
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	690.347.507	804.236.746	16,1	116,5
11	Proizvodnja pica	82.457.032	56.386.510	1,1	68,4
12	Proizvodnja duvanskih proizvoda	10.243.713	10.516.245	0,2	102,7
13	Proizvodnja tekstila	75.012.326	98.511.388	2,0	131,3
14	Proizvodnja odevnih predmeta	179.680.659	202.362.550	4,1	112,6
15	Proizvodnja kože i predmeta od kože	104.499.221	101.167.375	2,0	96,8
16	Prerada drveta i proizvodi od drveta, plute, slame	72.932.755	72.983.418	1,5	100,1
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	22.273.060	22.947.669	0,5	103,0
18	Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa	11.551	51.458	0,0	445,5
19	Proizvodnja koksa i derivata nafte	285.384.198	235.266.802	4,7	82,4
20	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	334.502.749	415.250.130	8,3	124,1
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pre	168.482.519	168.153.137	3,4	99,8
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	336.507.994	361.458.973	7,3	107,4
23	Proizvodnja proizvoda od ostalih nemetalnih minera	72.477.430	92.114.617	1,8	127,1
24	Proizvodnja osnovnih metala	141.903.322	83.843.764	1,7	59,1
25	Proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina i ured	124.762.507	134.048.804	2,7	107,4
26	Proizvodnja kompjutera, elektronskih i optickih pr	22.079.017	25.588.201	0,5	115,9
27	Proizvodnja elektricne opreme	228.356.902	280.976.264	5,6	123,0
28	Proizvodnja mašina i opreme na drugom mestu nepome	388.647.944	425.202.737	8,5	109,4
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i polupriko	293.176.991	357.287.705	7,2	121,9
30	Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava	53.081.553	54.428.211	1,1	102,5
31	Proizvodnja nameštaja	71.114.124	94.893.357	1,9	133,4
32	Ostale preradivacke delatnosti	83.299.420	89.726.318	1,8	107,7
C	PRERADIVACKA INDUSTRIJA	3.841.234.494	4.187.402.379	84,0	109,0
D35	Snabdevanje el. energijom, gasom, parom i klimatiz.	2.612.527	1.792.890	0,0	68,6
E38	Skupljanje, obrada i odlaganje otpada; ponovno isk.	33.043.914	29.248.999	0,6	88,5
J	INFORMISANJE I KOMUNIKACIJE	26.304.141	29.289.530	0,6	111,3
M	STRUCNE, NAUCNE, INOVACIONE I TEH. DEL.	12.276	3.197	0,0	26,0
96	Ostale licne uslužne delatnosti	7.188	3.281	0,0	45,6
00	Nije razvrstano	26.861.848	55.152.570	1,1	205,3

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

**Tabela 11. Pregled kretanja i učešća uvoza po sektorima i oblastimana
privrede Vojvodine**

SEKTOR / OBLAST		UVOZ (USD) I-XII 2015.	UVOZ (USD) I-XII 2016.	učešće %	Index
01	Poljoprivredna proizvodnja, lov i prateće uslužne	200.325.022	184.813.095	3,8	92,3
02	Šumarstvo i seca drveća	2.712.493	2.575.706	0,1	95,0
03	Ribarstvo i akvakulture	584.912	701.375	0,0	119,9
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	203.622.427	188.090.176	3,8	92,4
05	Vadenje uglja	4.880.048	4.563.995	0,1	93,5
06	Vadenje sirove nafte i prirodnog gasa	1.016.227.558	1.012.413.401	20,6	99,6
07	Vadenje ruda metala	56.128	46.122	0,0	82,2
08	Ostalo rudarstvo	19.773.648	18.690.605	0,4	94,5
B	RUDARSTVO	1.040.937.382	1.035.714.123	21,1	99,5
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	205.480.565	204.947.753	4,2	99,7
11	Proizvodnja pica	17.440.230	17.045.693	0,3	97,7
12	Proizvodnja duvanskih proizvoda	13.052.827	15.194.518	0,3	116,4
13	Proizvodnja tekstila	144.756.489	147.524.295	3,0	101,9
14	Proizvodnja odevnih predmeta	62.703.495	62.464.329	1,3	99,6
15	Proizvodnja kože i predmeta od kože	101.823.823	99.273.423	2,0	97,5
16	Prerada drveta i proizvodi od drveta, plute, slame	72.110.239	72.531.160	1,5	100,6
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	85.683.780	86.337.845	1,8	100,8
18	Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa	967.531	983.687	0,0	101,7
19	Proizvodnja koksa i derivata nafte	173.524.800	172.683.556	3,5	99,5
20	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	553.437.619	551.875.030	11,2	99,7
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i pre	64.728.663	63.889.865	1,3	98,7
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	231.230.611	233.160.197	4,8	100,8
23	Proizvodnja proizvoda od ostalih nemetalnih minera	95.952.375	94.247.636	1,9	98,2
24	Proizvodnja osnovnih metala	243.707.937	245.510.598	5,0	100,7
25	Proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina i ured	186.210.668	186.885.817	3,8	100,4
26	Proizvodnja kompjutera, elektronskih i optičkih pr	132.930.232	130.501.060	2,7	98,2
27	Proizvodnja električne opreme	357.994.372	361.782.064	7,4	101,1
28	Proizvodnja mašina i opreme na drugom mestu nepome	517.861.132	519.780.422	10,6	100,4
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i polupriko	275.316.903	275.095.033	5,6	99,9
30	Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava	20.845.248	20.910.031	0,4	100,3
31	Proizvodnja nameštaja	19.235.334	19.058.599	0,4	99,1
32	Ostale preradivačke delatnosti	40.180.543	40.849.159	0,8	101,7
C	PRERAĐIVACKA INDUSTRIJA	3.617.175.416	3.622.531.770	73,8	100,1
D35	Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i	2.173.384	2.115.809	0,0	97,4
E38	Skupljanje, obrada i odlaganje otpada; ponovno isk	13.355.572	13.686.626	0,3	102,5
J	INFORMISANJE I KOMUNIKACIJE	5.674.670	5.593.176	0,1	98,6
M	STRUCNE, NAUCNE, INOVACIONE I TEH. DEL.	5.756	5.761	0,0	100,1
R	UMETNOST, ZABAVA I REKREACIJA			0,0	0,0
96	Ostale licne uslužne delatnosti	22.965	21.876	0,0	95,3
00	Nije razvrstano	39.701.848	40.102.905	0,8	101,0

Izvor: IC Privredne komore Vojvodine

Usluge ugostiteljstva i turizma

Usluge ugostiteljstva i turizma u Vojvodini, tokom 2016.godine beleže konstantni rast. Ukupan broj dolazaka turista u smeštajne objekte vojvođanskog regiona beleži rast od 8,0% (evidentirana 446.492 dolaska turista) u odnosu na prethodnu godinu. Od toga, 54,5% su dolasci domaćih turista (međugod.stopa rasta 7,1%) a preostali su strani turisti čiji broj dolazaka je povećan za 9,1%.

Na nivou Republike Srbije zabeležena je međugododišnja stopa rasta dolazaka turista od 13,0% (evidentirano 2.753.591 dolazak).

Broj noćenja turista u Vojvodini u 2016.godini povećan je za 13,0% u odnosu na prethodnu godinu. Turisti su u ovoj godini ostvarili 1.123.923 noćenja, od čega su 59 % ostvarili domaći turisti a 41% strani turisti. U poređenju sa prethodnom godinom, broj noćenja domaćih turista povećan je za 13,1% a stranih turista za 12,9%

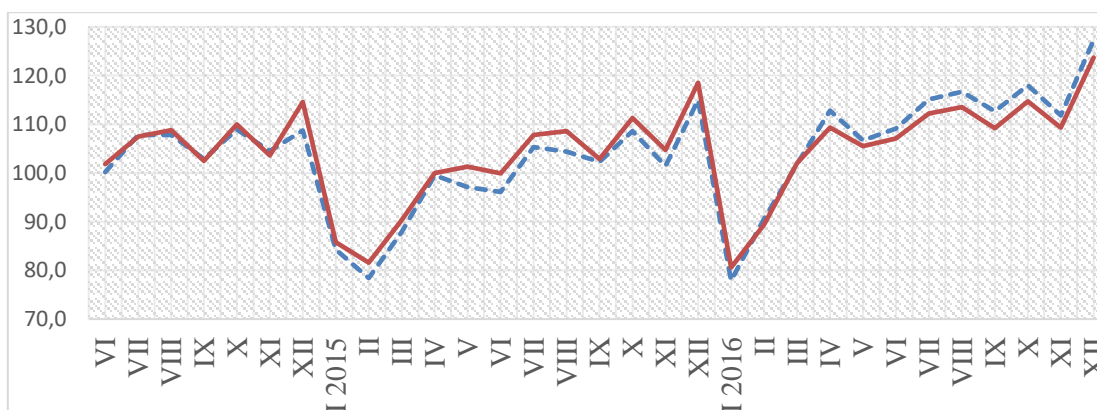
Ostvaren broj noćenja u smeštajnim kapacitetima na nivou Republike Srbije beleži rast dolazaka turista po međugod.stopi od 13,3% (evidentirano 7.533739 noćenja). Od toga 64% su noćenja domaćih turista a 36% su noćenja stranih turista.

Promet robe u trgovini na malo

Promet robe u trgovini na malo u Vojvodini, u periodu januar-decembar 2016. godine u odnosu na isti period prethodne godine, veći je u tekućim cenama za 10,9%, a u stalnim cenama za 10,6%. Nivo prometa u trgovini na malo, računato za R Srbiju, u periodu januar-decembar 2016. godine u odnosu na isti period prošle godine, računato u tekućim cenama, veći je za 7,4%, a računato u stalnim cenama, zabeležen je rast od 7,5%.

Međugodišnji rast prometa robe u trgovini na malo u AP Vojvodini računato za decembar mesec 2016. godine, veći je u tekućim cenama za 14,1%, a u stalnim cenama za 11,3%, dok je na nivou Republike Srbije, zabeležen rast od 9,0% u tekućim, a od 6,8% u stalnim cenama.

Graf. 1. Indeksi prometa robe u trgovini na malo (mesec / Ø2015 = 100)

Izvor podataka: Saopštenje PM 10 br.021, RZS RS

Poredeći nivo prometa robe u trgovini na malo u Vojvodini, u decembru mesecu 2016. godine u odnosu na prosečan nivo prometa u 2015. godini, računato u tekućim cenama zabeležen je rast od 29,0%, a u stalnim cenama od 27,3%. U Republici Srbiji zabeležen je rast u tekućim cenama od 24,7 % i stalnim cenama od 23,7%.

Zarade

Prosečna zarada po zaposlenom na nivou vojvođanske privrede isplaćena u decembru 2016. godine iznosi 73.821 dinara a zarada bez poreza i doprinosa iznosila je 53.494 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu u istom mesecu prethodne godine isplaćena zarada u decembru 2016.godine nominalno je veća za 7,0% a realno 4,8%.

Tabela 7. Prosečna zarada sa i bez poreza i doprinosa po zaposlenom i njihov nominalni rast u decembru 2016.godine

	Prosečne zarade u RSD		Nominalni indeksi		Prosečne zarade bez poreza i doprinosa u RSD		Nominalni indeksi	
	XII 2016	I-XII 2016	XII 2016 XI 2016	I-XII 2016 I-XII 2015	XII 2016	I-XII 2016	XII 2016 XI 2016	I-XII 2016 I-XII 2015
REPUBLIKA SRBIJA	73.641	63.474	116,8	103,8	53.456	46.097	116,8	103,7
Beogradski region	92.787	79.242	118,1	104,0	67.650	57.717	118,3	103,9
Region Vojvodine	73.821	61.498	120,6	103,7	53.494	44.646	120,6	103,7
Zapadnobačka obla.st	62.599	53.398	117,7	103,0	45.421	38.706	117,6	103,0
Južnobanatska oblast	75.243	64.256	113,2	101,3	54.239	46.512	113,1	101,3
Južnobačka oblast	82.055	67.840	123,2	104,1	59.498	49.360	123,1	104,0
Severnobanatska oblast	66.982	54.821	124,3	102,8	48.526	39.722	124,5	102,8
Severnobačka oblast	68.812	57.810	121,0	106,7	49.888	41.840	121,0	106,7
Srednjobanatska oblast	63.326	56.320	110,2	104,4	45.821	40.845	109,8	104,6
Sremska oblast	71.002	56.290	126,3	104,3	51.593	40.892	126,6	104,3
Region Šumadije i Zapadne Srbije	60.710	52.767	115,8	103,4	44.042	38.315	115,7	103,4
Region Južne i Istočne Srbije	60.157	55.333	109,2	105,0	43.391	39.959	108,9	104,9

Izvor: NSZ RS

Rast zarada isplaćenih u decembru, u odnosu na novembar 2016. godine, rezultat je, pre svega, dinamike isplata. Naime, tradicionalno se krajem decembra zbog novogodišnjih i božićnih praznika isplaćuju zarade koje bi inače bile isplaćene početkom januara. Usled toga, zarade u decembru su značajno veće od zarada isplaćenih u novembru. Pored toga, krajem godine se vrše i isplate zaostalih zarada, kao i godišnjih i kvartalnih bonusa, što je takođe uticalo na rat zarada isplaćenih u decembru 2016.godine.

Aktuelna privredna kretanja u Vojvodini u periodu januar-decembar 2016 godine

Prosečna zarada na nivou regiona Vojvodine isplaćena u 2016.godini iznosi 61.498 dinara, dok prosečna zarada bez poreza i doprinosa iznosi 44.646 dinara. U odnosu na nivo zarada u prethodnoj godini, prosečna zarada u 2016. godini nominalno je veća za 3,7% a realno je povećana za 2,2%.

Najveća prosečna zarada u decembru 2016. godine u Vojvodini isplaćena je kod delatnosti: Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja, rudarstvo, Informisanje i komunikacije, stručne naučne i tehničke delatnosti i snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti.

Najmanja prosečna neto zarada isplaćena u decembru 2016.godine je u delatnostima usluga smeštaja i ishrane u iznosu od 30.012,00 dinara.

Prosečna zarada isplaćena u periodu januar–decembar 2016. godine, u poređenju sa prosečnom zaradom isplaćenom u 2015. godini, nominalno je veća za 3,7% a realno je veća za 2,2%.

Tržište rada- zaposlenost i nezaposlenost

Prema poslednjim podacima iz registra NSZ Republike Srbije, za decembar 2016. godine je evidentirano 700.947 nezaposleno lice, a to je za 23.149 nezaposlenih lica ili 3,2% manje u odnosu na stanje u istom mesecu prethodne godine.

Prema podacima NSZ R Srbije, odeljenje Novi Sad, na kraju decembra 2016. godine u Vojvodini je zabeleženo 160.557 nezaposlenih lica, a to je za 8,2% ili 14.297 nezaposlenih lica manje u odnosu na stanje registrovano u istom mesecu prethodne godine. U odnosu na prethodni mesec, na nivou Vojvodine registrovano je povećanje ukupnog broja nezaposlenih za 1.104 lica ili za 0,7%.

Dugotrajna nezaposlenost učestvuje sa 62,5% u ukupnoj nezaposlenosti (čekaju na posao duže od 12 meseci), i najizraženija je u Južno-banatskom okrugu (70,32%).

Stopa zaposlenosti i nezaposlenosti prema ARSza III kvartal 2016.godine

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi, u trećem kvartalu 2016.godine, došlo je do značajnog povećanja zaposlenosti i smanjenja nezaposlenosti. Na nivo Republike Srbije, stopa zaposlenosti u trećem kvartalu 2016.godine iznosila je 46,8% a to je za 3,4 p.p. (procentna poena) više u odnosu na stanje u istom kvartalu prethodne godine. Stopa nezaposlenosti u trećem kvartalu 2016.godine iznosi 13,8% a to je za 2,8 p.p. manje u odnosu na stanje u istom kvartalu tekuće godine.

U strukturi stanovništva starosti 15 i više godina, u Vojvodini učešće aktivnog stanovništva je 53%, od toga zaposleno je 45,9%. U trećem kvartalu 2016 godine, došlo je do značajnijeg rasta stope zaposlenosti u odnosu na prethodni kvartal (za 2,3 p.p .).

Stopa nezaposlenosti u strukturi stanovništva starosti 15 i više godina u Vojvodini , treći kvartal 2016.godine, je 13,5%.

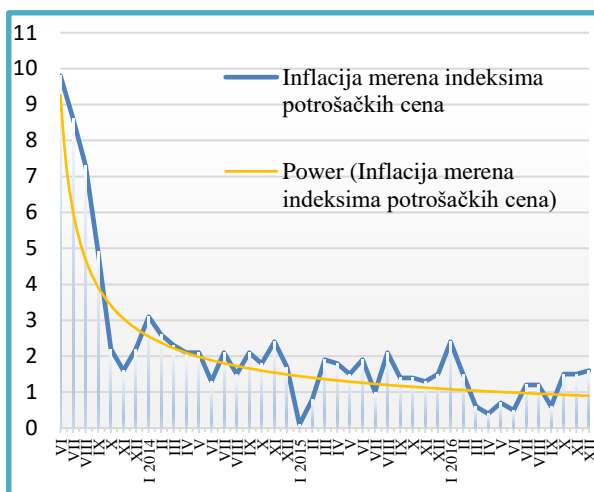
Stopa neaktivnosti u Vojvodini u strukturi stanovništva starosti 15 i više godina u ovom kvartalu je 47%.

Kretanje cena i inflacije

Potrošačke cene proizvoda i usluga lične potrošnje u decembru mesecu 2016. godine, u odnosu na prethodni mesec su niže za 0,1%, dok su u poređenju sa decembrom 2015. godine, povećane za 1,6%. U 2016. godini, potrošačke cene su u proseku povećane za 1,2% u odnosu na 2015. godinu.

Graf. 19. Godišnja stopa inflacije

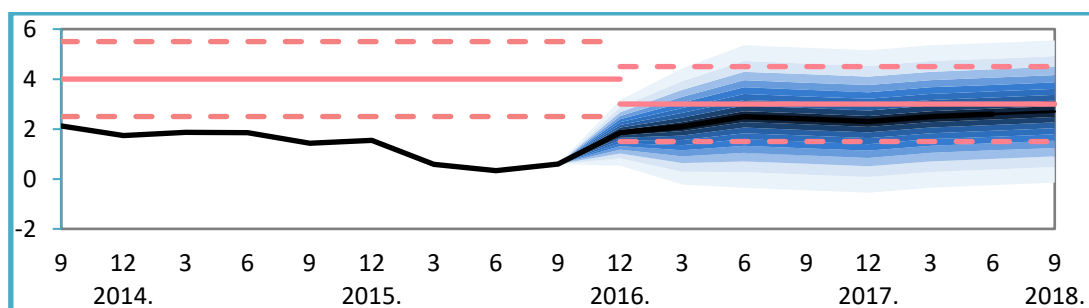
S obzirom da je inflacija u Srbiji u poslednje tri godine niska i stabilna, Narodna banka Srbije je odlučila da ciljanu stopu inflacije počev od 2017. godine snizi na 3 odsto, sa nepromenjenim dozvoljenim odstupanjem od cilja ($\pm 1,5$ procentnih poena). Glavni razlozi sniženja ciljane stope inflacije su znatno popravljjanje makroekonomskih fundamenata, a prvenstveno održivo smanjenje spoljne i unutrašnje neravnoteže, kao i rizika ulaganja u Srbiju. Međutim, važan faktor koji je omogućio promenu cilja su i inflaciona očekivanja finansijskog sektora i privrede, koja su snižena na nivo novog cilja i već duži period relativno stabilna.

Izvor podataka: Saopštenje CN 11 br.7, RZS RS

Međugodišnja inflacija u decembru 2016. godine je iznosila 1,6%, a bazna inflacija 1,5%. Narodna banka Srbije procenjuje da će međugodišnja inflacija ostati niska i stabilna, a da će se od početka ove godine, kretati u granicama novog cilja ($3,0\% \pm 1,5p.p.$).

Graf. 20. Projekcija inflacije (Izveštaj o inflaciji, novembar 2016.) (mg stope, u %)

Izvor: NBS Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2017.

Inflacija će se vratiti ka cilju, pod uticajem niske baze kod cena naftnih derivata, postepenog rasta agregatne tražnje u Srbiji, kao i inflacije u međunarodnom okruženju. Rizici ostvarenja projekcije inflacije se odnose, pre svega, na dalja kretanja na svetskim robnim (cene primarnih proizvoda) i finansijskim tržištima, a u određenoj meri i na kretanje regulisanih cena.

Monetarna i fiskalna kretanja

Javni dug

Stanje duga opšte države na dan 31.12.2016.godine iznosi 25.389.102.678 evra od čega javni dug centralnog nivoa vlasti Republike Srbije iznosi 25.021.554.293 evra i negarantovani dug jedinica lokalne vlasti 367.548.385 evra.

Tabela 1. Usporedna analiza javnog duga na dan 31.12.2016.god.

	EUR	USD	RSD	BDP%
Direktne obaveze (A)				
Unutrašnji dug	8.969.220.803	9.454.454.138	1.107.450.321.795	26,3
Spoljni dug	13.907.998.967	14.660.419.369	1.717.252.620.881	40,9
<i>Direktne obaveze ukupno</i>	<i>22.877.219.770</i>	<i>24.114.873.507</i>	<i>2.824.702.942.676</i>	<i>67,2</i>
Indirektne obaveze (B)				
Unutrašnji dug	381.656.034	402.303.562	47.123.948.368	1,1
Spoljni dug	1.762.678.488	1.858.039.097	217.641.967.083	5,2
<i>Indirektne obaveze ukupno</i>	<i>2.144.334.522</i>	<i>2.260.342.659</i>	<i>264.765.915.451</i>	<i>6,3</i>
Negarantovani dug lokalne vlasti (C)				
Unutrašnji dug	256.929.994	270.829.863	31.723.737.300	0,8
Spoljni dug	110.618.391	116.602.827	13.658.307.171	0,3
<i>Negarantovani dug lokalne vlasti ukupno</i>	<i>367.548.385</i>	<i>387.432.691</i>	<i>45.382.044.471</i>	<i>1,1</i>
<i>Javni dug ukupno (A + B)</i>	<i>25.021.554.292</i>	<i>26.375.216.166</i>	<i>3.089.468.858.127</i>	<i>73,5</i>
<i>Dug opšte države ukupno (A + B + C)</i>	<i>25.389.102.677</i>	<i>26.762.648.857</i>	<i>3.134.850.902.598</i>	<i>74,6</i>

Ostvarivanje budžetskog suficita omogućilo je manji obim zaduživanja države od prethodno planiranog. Usled pozitivnih makroekonomskih i fiskalnih performansi, kao i pozitivnog uticaja međunarodnih faktora, Republika Srbija je u 2016. godini nastavila tendenciju smanjivanja troškova zaduživanja po osnovu svih tipova finansijskih instrumenata.

Devizne rezerve

Devizne rezerve Narodne banke Srbije su na kraju decembra 2016.g., prema preliminarnim podacima iznosile 10.204,7 miliona evra i veće su za 386,8 miliona nego na kraju novembra. Deviznim rezervama na ovom nivou obezbeđuje se pokrivenost novčane mase M1 od 207 odsto i više od šest meseci uvoza robe i usluga.

Neto devizne rezerve (ukupne rezerve umanjene za devizna sredstva banaka po osnovu obavezne rezerve i drugim osnovima) na kraju decembra iznosile su 8.364,0 miliona evra i bile su veće za 231,0 miliona u odnosu na prethodni mesec.

Znatan rast bruto i neto deviznih rezervi Narodne banke Srbije u decembru je ostvaren uprkos tome što na međunarodnom finansijskom tržištu i dalje preovlađuju izrazito nepovoljni uslovi za ulaganje deviznih sredstava.

Veći priliv je ostvaren po osnovu neto priliva na račune devizne obavezne rezerve banaka u iznosu od 136,1 milion evra, veće prodaje od dospeća deviznih harija od vrednosti Republike Srbije za 108,1 milion evra, kao i većeg korišćenja deviznih kredita od otplata za 90,1 milion evra. Po osnovu upravljanja deviznim rezervama i po drugim osnovama, devizne rezerve su povećane za 113,1 milion evra.

Navedeni priliv bio je više nego dovoljan da pokrije odliv iz deviznih rezervi u ukupnom iznosu od 107,3 miliona evra.

Obim realizovane trgovine devizama na međubankarskom deviznom tržištu u decembru je iznosio 622,1 miliona evra i bio je za 253,5 miliona veći nego u prethodnom mesecu. Zaključno sa 31. decembrom 2016. godine u međubankarskoj trgovini je realizovano ukupno 6.125,9 miliona evra.

U decembru 2016.godine je zabeležena nominalna deprecijacija dinara prema evru od 0,2%, a Narodna banka Srbije je u tom mesecu intervenisala na međubankarskom deviznom tržištu neto prodajom 10 miliona evra (kupovinom 90 miliona evra i prodajom 100 miliona evra) kako bi ublažila prekomerne dnevne oscilacije kursa.

Kurs dinara

Radi ublažavanja prekomernih kratkoročnih oscilacija kursa dinara NBS je tokom novembra intervenisala na međubankarskom deviznom tržištu neto kupovinom deviza u iznosu od 60 mil.evra.

U odnosu na isti mesec 2015.godine, dinar je u proseku u novembru zabeležio nominalnu i realnu deprecijaciju (-2,1% i -1,2%, respektivno);

Efektivni devizni kurs u novembru je deprecirao za 2% m.g., nominalno, što se pozitivno održava na cenovnu eksternu konkurentnost zemlje;

U periodu januar-novembar NBS je intervenisala na međubankarskom deviznom tržištu prodajom 880 mil.evra i kupovinom 730 mil.evra.

Monetarna kretanja

Privredni rast, kao i rast kreditne aktivnosti banaka doprinose visokom rastu monetarnih agregata u oktobru na međugodišnjem nivou.

Najširi monetarni agregat M3 zabeležio je u oktobru rast od 10,9% m.g. Istovremeno, monetarni agregati M1 i M2 su zabeležili rast od 20 % i 13,8 %, respektivno;

Na rast monetarnog agregata M3 u ovom periodu najveći uticaj imalo je povećanje deviznih depozita i depozita po viđenju;

Veća količina prodatih deviza od kupljenih od strane NBS na međubankarskom deviznom tržištu u periodu januar – oktobar 2016.godine uticala je na pad dinarskog primarnog novca u novembru za 14% mg.

Fiskalna kretanja

Snažno fiskalno prilagođavanje u 2015. i 2016, dovelo je do smanjenja učešća javnog duga u BDP već u 2016, što će se nastaviti i u narednim godinama.

Nakon snažnog smanjenja u 2015. sa 6,6% na 3,7% BDP-a, deficit je dodatno smanjen i tokom tri kvartala 2016.

-na 0,1% BDP-a (u poređenju sa 1,8% BDP-a u istom periodu 2015). Povoljna kretanja nastavljena su i tokom T4.

. smanjenje deficita u 2016 rezultat je viših prihoda za (za 2,4 p.p. BDP-a), uključujući bolju naplatu svih kategorija poreskih prihoda, dok je struktura rashoda unapređena.

Povoljna fiskalna kretanja su omogućila Vladi da u 2016. poveća javne investicije za oko 30%.

Uspeh fiskalne konsolidacije se ogleda u znatno manjoj potrebi za neto zaduživanjem.

Referentna kamatna stopa

Izvršni odbor Narodne banke Srbije odlučio je da referentnu kamatnu stopu zadrži na postojećem nivou od 4,0 odsto.

Odluku da zadrži postojeći stepen ekspanzivnosti monetarne politike Izvršni odbor je doneo imajući u vidu faktore inflacije, efekte dosadašnjeg ublažavanja monetarne politike i činjenicu da je cilj za inflaciju od početka ove godine niži i da iznosi $3,0 \pm 1,5$ procentnih poena.

Izvršni odbor očekuje da će inflacija ostati niska u stabilna i da će se od početka ove godine kretati u granicama cilja. Takvom kretanju inflacije doprineće oporavak domaće tražnje i svetske cene nafte, kao i postepen rast inflacije u međunarodnom okruženju , pre svega u zoni evra, koja je naš najznačajniji spoljnotrgovinski partner. S druge strane, relativno niski troškovi u proizvodnji htane još neko vreme će delovati dezinfatorno.

Opreznost u relaksaciji monetarne politike potrebna je pre svega zbog neizvesnosti u pogledu kretanja cena nafte i drugih primarnih proizvoda na svetskom tržištu, kao i dinamike normalizacije monetarne politike FED-a i njenog uticaja na globalne tokove kapitala.

Kreditna aktivnost

Pad kamatnih stopa doprinosi oporavku kreditne aktivnosti. Kamatne stope na dinarske kredite zabeležile su značajan pad u prethodne tri godine.

Relaksacija monetarne politike NBS od maja 2013. (za 7,75 p.p.) ključni je razlog pada kamatnih stopa na dinarske kredite privredi i stanovništvu u tom periodu (za 10,4 p.p. i 9,5 p.p, reapektivno, zaključno sa novembrom 2016. godine).

Kamatne stope na nove dinarske kredite su u novembru iznosile, 6,0% za privredu i 11,1% za stanovništvo.

Relaksacija monetarne politike od strane ECB-a, kao i pad premije rizika zemlje, doprineli su padu kamatnih stopa na evro-indeksirane kredite.

Bankarski sektor

Konzervativan okvir je doprineo otpornosti bankarskog sektora. Visoka kapitalizovanost bankarskog sektora rezultat je snažnih prudencijalnih mera.

Kao rezultat konzervativnih prudencijalnih mera u prethodnom periodu, banke u Srbiji su izgradile značajne rezerve kapitala, što im je omogućilo da se uspešno nose sa kreditnim rizikom koji je i dalje relativno visok.

Visok kvalitet kapitalne baze bankarskog sektora je evidentan s obzirom na to da osnovni kapital čini najveći deo (preko 90%) regularnog kapitala.

Učešće problematičnih kredita opada, dok raste njihova pokrivenost, kako ispravnima vrednosti obračunatim u skladu s MRS/MSFI, tako i regulatornim rezervisanjima za procenjene gubitke.

Aktuelna privredna kretanja u Vojvodini u periodu januar-decembar 2016 godine

Profitabilnost je poboljšana u odnosu na prethodnu godinu prvenstveno zbog nižih neto kreditnih gubitaka koji su rezultat kontinuiranih napora banaka na rešavanju problematičnih kredita.

Udeo problematičnih kredita je i dalje relativno visok, ali beleži opadajući trend – NPL pokazatelj na kraju novembra je za 2,7 p.p. niži nego pre 12 meseci.

Privredna društva imaju najveće učešće u ukupnim problematičnim kreditima (naročito privredna društva iz delatnosti prerađivačke industrije, trgovine i građevinarstva), a slede ih nefinansijska pravna lica u stečaju.

Problematicni krediti vezani za CHF (od kojih su 61,2% stambeni krediti) su činili 8,2% ukupnih problematičnih kredita na kraju oktobra 2016. godine.

Napori na rešavanju pitanja NPL, kao i mere usmerene na oporavak kreditne aktivnosti trebalo bi da doprinesu daljem smanjenju udela NPL.

Vlada je 13. avgusta 2015. usvojila nacionalnu Strategiju za rešavanje problematičnih kredita. Pored toga, Vlada i NBS su usvojile akcione planove radi realizacije strateških ciljeva.